

J. SILJO

SELVÄÄN
VETEEN

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

SELVÄÄN VETEEN

J. SILJO

J. SILJO

SELVÄÄN VETEEN

RUNOJA JA TUNNUS-
LAUSEITA

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEKYHTIÖ OTAVA

Kaikki oikeudet pidättää julkaisija.

HELSINGISSÄ 1919
J. SIMELIUS'EN PERILLISTEN KIRJAPAINO

JULKAISIJAN ESIPUHE.

Niin raskaana kuin nyt ei kynä parka ole koskaan kädessäni painanut, — kuin kivi se on! Vain änkyttämällä ja sammalteleamalla voin nämä rivit Siljon joutsenlauluun kirjoittaa. Sen lisäksi on tuskaa lisäämässä jyrkkä ja painostava ristiriita sen välillä, *mitä liedän* ja *mitä voin sanoa*, mitä julkisuuden ja elämän kauheuden takia täytyy jättää. Sillä totuuden tästäkin ihmiskohtalosta kestää vain jälkimaailma, jolloin elävien intohimot, hyvät ja huonot, ovat mullassa maatuneet — —

Mutta jotain kuitenkin. Allekirjoittaneen osaksi lankesi arpa tietää Siljosta, mitä hänestä ensin tiedetään — osakseni lankesi jo hänen eläissään hänen ainoa avomielisyytensä, mille osalleni en mitään voi! Yli kaksi vuotta kestäneen ystävyysden jälkeen sain

seistä noin kolme neljä viikkoa milloin toivossa milloin epätoivossa hänen haavavuoteensa ääressä, jota kaikkiaan oli kestänyt lähemmä kaksi kuukautta. Muistissani säilyy horjumaton vakaumus tämän samaisen vuoteen vaiheista, — valmis olen jättämään nämäkin havaintoni kerran ikuisuuden arvosteltaviksi, kun aika minulle voimia tuo runoilijan intiimimmän elämäkerran kirjoittamiseen. Siljon murhenäytelmä ei kuitenkaan alkanut sairashuoneessa, — siellä se päättyi! — se ei alkanut edes vapautussodasta, vaan sen myrkyllinen itu oli yksityistä laatua, lukien ensi näytöksensä syksyiltä 1917. Silloin ulkoapäin punotut juonet viskasivat ensi verkon hänen ylevän ihmisensä ylle, verkon, josta silmu silmun jälkeen kiertyi hänen kaulaansa hänet lopulta kuristaakseen. Kokonainen liuta tympeitä tekijöitä ja olioita oli vetämässä häntä »maan puoleen», hänen uljuutensa koskaan uskottomatta, että ne saattoivat tulla *hänen* tuhoksensa — —

Muuten oli Siljolla verissään peloittavan varmaa aavistus lähenevästä kuolemastaan. Kuolemanaavistus kaikuu alati palautuvana kertosaakeena hänen runoistaan, aforismeistaan, hänen sanonnastaan jokapäiväisessä elämässä. Kerrottuaan jonkun tapahtuman nuoruudestaan saattoi hän lisätä: »että sen tiedät, sillä sinun pitää olla historioitsijani...!» Eikä vain yhden kerran, vaan, muistellessani hänen mekonsa jälkeen, hämmästyttävän monasti. Yhtä tarkka oli hän siitä, että huolellisesti säilytin jokaisen hänen

lahjoittamansa runon, käsikirjoituksen tai muun lappusen. Toisinaan näille lopun ennustuksille melkein naurahdin, toisinaan korvallani pahasti kuulostelin, varsinkin kun lisäksi tulivat omat turmanenteiset uneni, joiden tapa jo vuosikausia on ollut toteutua . . . Barbaarien sotahan riehui maailmassa paraikaa, ja Siljo sen hyvin tiesi, että jos Suomessa mylläkkä nousisi, oli hän niitä miehiä, jotka luonteensa pakosta joutuivat mukaan isänmaan puolesta ennemmin tai myöhemmin. Siitä huolimatta joutui hän mukaan ennen alkuperäistä aiettansa — —

Mutta kun kuolema sitten tuli, ei Siljo sitä kuolemaksi tuntenut eikä kukaan häntä siitä varoittanut. Eihän hänellä nyt ollut mitään halua lähteä maailmasta pois! Venäjän vallankumouksen jälkeen oli hänen elämänhalunsa suunnattomasti paisunut, hän unelmoi ja suunnitteli omansa kuten koke maan kulttuurin nousua. Hän vapautui ja kasvoi entisestä stoalaisesta kristillisvivahteisesta kielteisyydestään, hänestä oli tullut melkein epikuurolaisesti innostunut kuten nuori renesanssiruhhtinas ainakin! Walther von der Vogelweide oli palannut rouva Maailman luo —!
— — — — Kun hänet kahdeksan tienoissa eräänä sunnuntai-iltana nuoren toukokuun alussa leikattiin, nukahti hän yöllä kahtakymmentä vaille kolme tajuttomana morfiiniseen uneen — — — siinä uskossa, että kaikki oli hyvin, kuten hänelle hoettiin, että hän siitä suoriutuisi!

Voi sanoa, ettei Siljo tänä päivänä tiedä kuolleensa, — ei mitään jäähyväisiä hän ottanut elämältä, ei ai-noatakaan viimeistä toivomustaan lausunut!

Jouluna 1916 sain runoilijalta lahjaksi kokoelman hänen uusia runojaan ja aforismejaan, jotka olivat omistetut »Helmiina Rossille». Ihastuneena pahoitte-lin, milloin nämä voisivat nähdä päivänvalon. Hän vastasi taas: »julkaiset ne kuolemani jälkeen!» Ja kun näistä runoista uudelleen tuli puhe, toisti hän saman, aina vain: »— kuolemani jälkeen...»! Sairas-huoneessa sitten kertoi hän laittaneensa minulle kää-rön, josta oli etsittävä joku esine, jota hän kaipasi. Käärön suojaksi oli se osoitettu pienellä kirjelappu-sella Jyväskylän kansakoulun johtajalle herra Martti Korpilahdelle. Kun hänen kuolemansa jälkeen kirje avattiin, oli siinä vain lyhyt kehoitus jättämään pa-ketti allekirjoittaneen huostaan. Tuon kohtalokkaan käärön pääsisällys oli juuri tässä julkaistavat runot ja aforismit. Se käärö oli hänen ainoa toimenpiteensä ennen sotaanlähtöään — — kuitenkin kuin kaikkien mahdollisuuksien varalle — —

Kokoelmasta »Selvään veteen», joka tarkoin on jär-jestetty Siljon laatiman sisällysluettelon mukaan, on sonetti »Aikamme uros» jätetty pois kovin vaillinaisen puhtaaksikirjoituksen takia. Luettelossa mainittujen »Elokuun kuutamo 1917»¹, »Yksinäinen jumala», »Ma

¹ Ehkä sama kuin »Majatalo».

napisin jumalaani vastaan» ja »Ylösousemususkoa» runojen käsikirjoituksia ei ollut missään, kuten ei myöskään ollut mainittu niitä missään lehdessä julkaistuiksi. Samaten olen jättänyt pois Siljon tekemät sulkumerkit vielä arvelemainsa sanojen ja kohtien ympäriltä. Mielestäni ne häiritsisivät runon rytmeistä nauttivaa lukijaa, talletettavissa käsikirjoituksissa ne sen sijaan jäävät kirjallisuudentutkijalle, jolla niistä enin mielenkiintoa on.

Se tappio, jonka kirjallisuutemme ja henkinen elämämme kärsi Siljon, nuoren johtajansa kadottamisesta, ei ole korvattavissa tämän taiteilijapolven aikana. Sitä hengen ja ruumiin, pään ja sydämen, elämän ja¹ opin sopusointua ei ole nyt kellään meistä. Ei sitä objektiivisuutta ja rehellisyyttä, sitä runsasta hedelmällisyyttä ja teräksistä itsekuria kuin oli hänessä! Siljon jälkeen ovatkin muutamat kirjailijaimme ja arvostelijaimme ainekset, joista totisesti voi sanoa, ettei henkinen punakaartilaisuus heistä kaukana ole, taas häikäilemättä suunsa avanneet. Meillä — kuten herra paratkoon muuallakin! — on olemassa niin paljon hermotylsää, tunteetonta, antiartistista verta kirjallisuudessa työssä. Reklameeratuin kirjallisuuden laji on meillä jo vuosia ollut ilkeä romanttinen alhaiso-maalauk, joka silloin tällöin itkee krokodiilinkyyneliään Aleksis Kiven inhimillisten parien ääressä.

Suomi kaipaa nykyään terveitä, voimakkaita, kauniita kirjailijapersoonallisuuksia, toisin sanoen, kirk-

kautta, intohimoa, miehiä Sillä naiset eivät voi muuta
kuin heijastella . . .

Tampereella, 5 p. toukok. 1919, Siljon kuolinpäivän
aattona.

Ain' Elisabet Pennanen.

SELVÄÄN VETEEN

RUUDINHAJUA.

I.

Kaksi meit' on kunnan naapurina,
kaksi nuorta, oivaa perheenisää,
(aviossa kaikkein toivorikkaimpia,
mikä yhteisymmärrystä lisää);
tosin suutari vain hän,
— minä koulumaisteri, — siis arvolt' enemmän.

Mutta arvoeroista me viisi,
hartaat veljekset ain olemme:
samat halut loihtii meihin joskus Hiisi,
samat polut silloin polemme,
— unhoittuupa kallis koti, perhe,
päiväks pariksi pois katoamme;

sattuu, — sattuu ehkä pieni erhe,
mut on nuoruutemme puolellamme!

Yhteen vetää meitä vielä muu:
luontoon meillä sydän lumoutuu,
niinkuin vainen armaihimme, — aina,
milloin mielt' ei ainut suru paina,
kohtalomme ainut, pieni ilkku:
hän on hiukan kuuro, minä hieman nilkku.

Yhteen vetää muukin luonteenlaatu:
hengen hurma, — suutarin kai saatu
tuiman pikilangan laulusta,
minun — kirjoista ja koulusta;
se on: tarve sankaruuden tajuun,
kaipuu kunniaan, — niin, vaikka ruudinhajuun!

II.

Ruudinhaju! — Huumaten se kulki
yli vanhan, raihnaan maailman,
niinkuin myrkky — toisista kuin pihkantuoksu —
sulki

länness' itään syliins' Euroopan.
Nenää kutitteli, maksaa kouri:

Viime tuomiosta heikot sielut houri,
— eikä suotta, vaikka vanhan tavan mukaan.
— Mutta ylevästi me, jos kukaan,
suutari ja minä, kuuntelimme
sodan alkavata jylinää.
(Tosin kauas siit' on kaupunkimme
jäänyt, ja myös toivon mukaan jää.)

»Hyvä syntyy!» meillä se ol' usko.
»Pois on kansoista koht' unteluus,
kuka kestää, sen on päivä uus,
sen on nousu taas kuin aamurusko!
Veriin sukupolven huomisen
syttyy miehuus sankar'aikojen!»

(Hm! — jo aviossaan kuhertelu-ajat
molemmilt' ol' ohi; köynnösmajat,
tanssit, lemmen hip! ja hellerei!
enää meitä tyydyttäneet ei;
se on: olimme sill' astehella,
jolloin kohtaa jälkipolvien
tanut miehet alkaa ajatella,
mutta löyhät luonteet naukkaella
vanhaan tapaan niinkuin mettinen.)

Luoda sekä hävittää — kas siinä
miehen toimi on ja tarkoitus;

ainahan se historiasta nähdään:
rappeutumisaikoina vain, niinä,
jolloin sylikoira miehest' tehdään,
vallass' on vain velto rakkaus.
Mut on miehuuden taas vuoro nousta:
jälleen käsi tapaa peistä, jousta,
jälleen liikahtaa on miehen halu,
tuliluikku taas on taikakalu,
kallis niinkuin muinen morsian
eessä yljän isäks aikovan;
jälleen riistan kaatoon rinta halaa,
— vaimon lempeen väsähtää jo salaa,
oikoo jäsenensä kytketyt,
nukkuu levotonna yöt, — niin mekin nyt.

Vissin määrän sodan taktiikkaa
ymmärsin mä nykyaikaista,
mut en vähän vähää praktiikkaa:
miten tähdätä ja laukaista.
— Suutari ne paremminkin ties,
vihjaan: »Kerran metsällekin, mies!»

»Entä pyssyt?» — »Pyykköskältä lainaa,
yksi riittää, sopu neuvot suo!»
Itse Pyykkönen jo oli vainaa,
suuri riistansaaja tuo,

mut ol' lesken lupa lainaella
hänen pyssyään pois roposella.

Päätetty — ja päälle kättäkin,
kaksi kättä kuumiin jäntehin:
toinen kalvas, sini-suonikas,
toinen tumma, kova, — maatias.

— Uneton ja tunnetäysi yö,
ihmeen täytenä myös sydän sykkii . .
Kello kehrää, — viittä kai jo lyö —.
Kahta! Hiton laiskasti se lykkii.

Vihdoin kuusi huomisaamuna —.
Armas parhaimmallaan siki nukkuu;
portaille ma puikin haamuna:
koko maailmahan sumuun hukkuu . .
»Entä . .» — haistan, säpsähdän — »jos tää —»
— haistan — »ruudinhajua jos —». »— Pihkaa!»
— pihakoira pärskii, äimistää.
»Kiitos taivaan!» tuumin salavihkaa.
»Koti kallis rauhaan jää!»

Heikko vihellys. Se on: »All right?
Joko viime varustelus teit?»

Tavan mukaan suutarikin on
tutkimassa ilmaa, tuulen suuntaa,
minkä värisenä päivä puuntaa:
kuumeinen? — vai tyly, hehkuton —?

»Hetil!» — Epäröinti tipotiessään.
Laukku selkään, miekka — ei, vain puukko
vyölle, — huomiseen jää aamusuukko,
kun saa kallis takaisin mun miessään —.
»Tellu, Tellu se! Kai evään vartiointiin
vielä kelpaat, katsoin selkäs vointiin!»

Väleen polku metsään vetää alkaa,
siellä suutari jo tutkii asettaan.
»Tahti tarmokas ja yhtäjalkaa!»
Sydän tuskin kestää intoaan.
Toinen kantaa pyssyn, toinen laukun.
— Väleen vatsaa vaatii palan ynnä naukun.

III.

»Turkaseenko tuhantinen hoppu —?
Poikki mult' on kohta polkimet.»
»Vähemmäll' ei tiestä tule loppu,
jalka jaksaa, suus kun voitelet.

Kaikki linnut puista maahan painuu;
mikä jälet jussinkin jo kohta vainuu —?»
— Vetää saan ma jalan-kampuraa,
kuuro suutar' astuu touhuaa.

Mutta kaikki loppuu aikanaan.
Koivumäen loivan rintehellä
vihdoin seisahtaa hän menostaan.
»Tässähän jo kelpaa lepäellä!»
Ja hän katsoo, iki-ihastuu:
»Uskotkos, mua maisema ei toinen
ihastuta näin .

— Mut eipä muu
murhetakaan näin: nyt tääll' oon loinen,
vaikk' ois käydä voinut toisin,
vaikka herra nyt tääll' olla voisin . .
Minun ois tuo talo punapäätty
järven rannassa ja hyvyys sen,
isäni jos oisi ollut sääty
suurempi kuin rengin halpasen;
hiukan kuuro jos en ollut ois,
— multa nenän eest' ei sitä viety pois . .»
— »Pihkaa! Annas olla, saamme naukun!»
Maahan laskee pyssyn hän, mä laukun.

Mutta jälleen vaatii ryyppy palan,
— saaliillehan laukku tarvitaan:

aimo kiire tapaa suolakalan,
sillin, kylmän lahnan puolikkaan,
näkkileivän, limpun, voin ja juuston,
punajuuren, nakkimakkaran
ynnä verileipäkakkaran,
kanan — josta koira saa vain luuston —,
maidon, — pannukakun, — omenan.

Moinen eine jälleen vaatii maukseen
»Iris»-torpeedonkin aikamoisen,
sikaari taas imee osalleen
vielä yhden naukun — ynnä toisen.

— Välill' armaan maan ja tyynen taivaan
aatos autuaasti karehtii:
milloin nousee poutapilvilaivaan,
milloin veden välkkeess' uneksii . .
Uuvuta ei keskikesän helle,
raukaisee vain syvä tyytymys.
Mik' on suuruus suotu ihmiselle,
mikä herruus, mikä viihdytys!

»Suutari, nyt meidän maljamme!
Kättä yli maan voin ojentaa:
tässä meidän on tää kaikki maa,
se on saaliimme, on Kolkhis-taljamme!

Mitä pyytäisimme voittoa vielä!
Suutari, sun karvas tappiosi
ennen syntymääs jo säädettiin,
— vaan sen kärsit, kestit, niin,
voitokseskin käänsit elon tiellä!
Muinen mieles yhtä neittä kosi,
yhteen taloon tyytyi; — näet nyt:
luonnon herroiks oomme säädetyt.
Meidän kunniaksi taivaat ylenevät,
loistaa päivä, vedet väräjää,
tuhlaa syys, min säästi kaino kevät:
purppuraa ja kultaa kellervää;
meidän kunniaksi koivu tuolla
vaihtaa hamettaan, ja haapa punertaa,
niinkuin verevinnään kaipais kuolla . .
Eikös paista metson poski tuolla,
toista lehto teiren huhuntaa,
meidän mieliksemme . .»

Laukun luona

kuorsaa koira, väsynyt kuin vuona.
Kuuro suutari vain lallattaa . .

Mutta hss! Mi siellä suhajaa —?
Mikä ripsaa —, mikä kuukkii sieltä —?
»Hiljaa, hiton suutari! — Hei, maltas,
jänis! Kohta kuulet sodan kieltä —.
Ojennahan, lalli, pyssy altas —!»

— Niinkuin vanha rauha maassa ois,
pupu tuskin polunpohjaa vainuu,
sitten mäen rintaan mättähäksi painuu,
niinkuin kehtoon nukkuis pois.
»Otusparka! — Mut ei auta muu:
aika tää jo tietää täytymyksen,
hylkää tunteen hempeyden, sen viettelyksen,
uhraa niinkuin itse uhrautuu.
Satuit, polo, tielle vahvempas . . .»
Ja ma polvilleni kohoan
ja ma tähtäilen ja huohotan.
Mutta suutari — hän, mukamas,
osaa muutakin kuin lallattaa:
hän se taitaa pyssypraktiikkaa —!
»Honkiin menee! Pyssy tänne, hiis!»
Närkästyn, mut enpä riitaa haasta,
pyssyn luovutan, ja tyydyn siis
taktiikkaa vain hieman neuvomaan:
miten pensaan piiloon kaarretaan,
miten varma tuki saadaan maasta,
— sitten vasta tähdätään — ja laukaistaan.
— Hetken tuumii hän, mut uskoo mua,
ryömii, kokee pehkoon piiloutua;
samassapa jussin silmät aukes,
suutar' ärähti — ja pyssy laukes,
— pum! Mut toinen panos — eikös satu!
Säikytetty armaist' unistaan
metsän lapsi karkaa kauhuissaan,

pääsee vähäisen, jää punalatu —
— »Kovin pien' on polo, sietäis säästää!»
anoo syömeni, mut: »Johan se sen päästää!»
karskisti mä ääneen kiraisen.
*Mutta tulisesti toimien
valmis suutar' on taas rynnäkköön.
»Porokuulan lasken heittiöön!»
Ja sen viereen syöksyy hän — ja pau!
siihen paikkaan pupu suoristau . .

Voitto! — Vaan on pahanen se pataan,
kovin repaleinen keittiöön . .
»Haudattakoon, maa sen periköön,
jatkakoon siell' unta alkamataan!»
— Sodassakin poveen voittomaan
kuollut vastustaja hoivataan . .

IV.

Tämä oikeastaan loppu onkin:
— hautajaisten jälkeen lepäillään,
vainajata kaiholl' ajatellaan,
luonnon suurta rauhaa siunaellaan,
harvaan haastellaan — ja ryypätään.
Tämä retken loppu on kuin onkin.

Mutta lopun loppu? — Vartooohan
meitä jälleen pieni rippinäytös,
pari mykkää päivää kotonamme,
— »kosk' on taas meill' ollut tuhma käytös!»
Vaan sen armahammat anteet saammehan . .
Tuomitseisko *hekään* — nuoruuttamme!

PERISYNTI.

Et pahuudella sä väärin tehnyt,
teit väärin hyvyydellä:
kun kylmä olla sun oisi tullut,
olit hyvä ja hellä.

Ja se vääritys korkoa korolle kasvaa,
joka kevät se versoo ja itää:
joka syys perisyntisi karvaan kasvun
saat satonas pitää . .

HÄKKILINTU.

1.

Olit häkkilintunen hento.
Mua väsytti määrätön lento,
ja mä vierees pyytelin.

Olin kyllin jo kaarreksinut . .
Vaan luotas sa torjuit minut
yhä kevään kisoihin.

Yhä vapauteen minut torjuit.
Vaan oudoin tuntein sa horjuit
kun luotas ma painuin pois.

Ja mä liitelin liki maata,
pyys syömeni lyömästä laata,
kuin laannut jo elämä ois.

2.

Mut tuskasta tuiman kevään
mua lentoon ylenevään
syys saapuva virittää.

Ja on murhe ainoa mulla:
»Ois häkissä sulho jo sulla,
jok' iäksi vierees jää!»

SOTALIITTO.

Erämaiset taipaleet,
pitkät Lapin ladut,
sinisiinto-harjanteet,
hankiöiden sadut;

nousee tuiman tunturin
yöhön säteilevään,
— Talven laulu kirkkahiin
lähetessä Kevään —:

Sotaliittoon suojaksein
käykää, käykää kaikin
— taikka Surma suorin tein
minut sai kuin saikin;

taikka kurja kuolla saan
muistoon lemmen — rastaan!
Sotaliittoon ankaraan
muiston valtaa vastaan!

JUHANNUKSEN ALLA.

Haukka liiteli, laateli
Lapin vaaran yllä.
Olipa taivaalla tilaa sille
ja maassa saalista kyllä.

Käki katseli, kuunteli
oksalla hongankelon.
Kukahti, vaikeni, taivaalle tähyi
vaiheilla kaihon ja pelon:

»Haukalle kaikki on kotipihaa,
maa ja taivas ja ilmanpieli,
iskee maasta itselleen
kaiken, mitä ei jättää mieli.

Unta vainko on suvi mulle,
Kotikaihoa Lapin mailla —?
Mut, ah, muutosta aavistan:
haukanretkiä huolta vailla . .

Kevään mentyä, kerrotaanhan —
käkeen muuttuvi haukan mieli,
kukunta siltä ja kaihot jää,
koti on maa, koti ilmanpieli!»

— —

Haukka saalista iski ja söi.
vaaralla huutain pitkään.
Kukahti käki, — ei auttaneet
viel' aavistukset mitkään.

ERÄMAAN OPETUS.

Hyvin opetti mua
kivet, puut ja kannot:
— Tule terveeksi täällä,
jätä heikkojen saaliiksi
elon sylinannot!

Hyvin opetti mua
suur' erämaa:
— Elon autuus on sun:
sitä katsoa saat, et koskea saa!

Tulin terveeksi siellä
ja ihmisiin
tulen taas, erämaasta
suurkaupunkiin.

Elon autuutta katson:
se onhan mun —,
näen uhkeat, muhkeat
maailmannaiset,
ilot, ihmistaidot
näen kaikkinaiset,
mua läikät lyö
elon aaltoilun.

Ja ma noudatan oppia
terveellistä
ja vailla kaunaa
suon muiden noppia
elon marjat, ne mistä
he löytää vain.

Oi erämaa!
Sua kuollessain
mun sieluni autuus kumartaa:
oli mulle oppisi
terveellinen,
— hyvin elämä kuontui,
hyvin kuoleminen,
mun ruumiini tervennä
kuololle säilyi,
mun sieluni peilissä
elo kirkkaana päilyi.

Oi erämaa!
Sinun lihaas oon, sinun vertas vain,
sinun ylvään autuutes ma sain,
— ja ma katsoa saan, mit' en koskea saa!

RUUSTINNA JA KULKURI.

Oli ruustinna kerran, ja kulkurimies.
Ja he vastakkain tuli kirkkotiellä.
Oli ruustinna leuto kuin kotoinen lies,
jok' ei kulkukoiralta lämpöä kiellä.

Ja kulkukoira sen koki, se mies . .
Araks itsensä tunki hän templin luona,
kovin huonoksi löi hänet tunnon ies.
— Vaan niinkuin emonsa jäljissä vuona,

kävi ruustinnan jäljissä kirkkoon mies .
Oli siellä hällekin valmiina sija.
Hymys ruustinna hälle, se lempeä lies,
ja hän rohkeena kuunteli rovastia.

Ja ruustinna veisas, ja veisas mies,
yli käytävän katsoi he toisiansa.
Ja ken kirkkaimmin veisasi, taivas ties, —
vaan lukkarin ääntä ei kuullut kansa.

Ja roposen heitti haaviin mies.
— teon ruustinna huomasi ja hymyllä siunas.
»Pian keventyköön sinun elosi ies,
— sinä kauniisti käytit viimeisen riunas.»

*

Niin lapsuususkonsa taas sai mies . .
Ja kauniin kasvun se riuna kantoi,
ja helppo on hälle nyt elämän ies,
min taipalen alussa taivas antoi.

Viran iestä vain nyt kantaa mies,
Lapin lapsia uskon alkeihin ohjaa.
Yhä hälle on ruustinna kuin kotilies
ja uskon lähde, vaill' äärtä ja pohjaa.

TEPPO TYHJÄNEN.

Isä, hatara nuttu
ol' eloni tää,
se kylmän pitää,
ei lämpimää,
ja ainut antis
oli nuttu tää.

Ylen hajallansa
sen päällys on,
ja tasku puhki
ja pohjaton,
— paha sinne säästää
mun mitään on.

Isä, käskevät paikata
nuttua mun . . .

Ah, paikkuutyöhönkö
poikas sun —!
Ja jok'ainut tilkku
tulis kerjätä mun . . .

Ja nuttu paikaten
pahenis vain —.
Ei, sellaisna kannan
kuin sulta sen sain
— ja ihmiskummana
kuljen vain,

kunis poliisi Kuolema
tulee ja vie,
— käsipuolessani
hän piankin lie, —
minut oljille korjaa,
nutun nurkkaan vie.

— Mut aamuna uunna
puvun uuden saan.
Ken verhoa vanhaa
nyt paikkaamaan,
kun kohta uuden,
Isä, sulta saan!

KAKS UNTA . .

Kaks unta . . Armas uni: yö.
Ja päivä: karsas peikko-uni.
Yö: läsnäolo kaivattuni.
Ja päivä: syömen pakkotyö.

LEIJONAMIELI.

Sun salaisuutes tiedän, kuulen, näen:
petoa elätät sä sisälläsi,
kuin leijona juo öin se veres väen
ja raivoss' ahdistelee sydäntäsi,
kuin leijona se isoo ihmislihaa,
ja ruokon vuoks sua, isäntäänsä, vihaa.

Niin elos erämaassa parhaintasi
sa turhaan tuhlaat tyytymättömälle:
yöt pitkät ärjyy se sun kahleissasi
ja aukoo hirmuleuat leveälle;
löis leikkiä se hengill' ihmisien,
se mässäis parvessa maan tyttärien.

Ja sadoittain kun nuorta naista, lasta
se pitoihinsa sais, se vasta tyytyis,
ja ellei veresi jo virtaamasta
ois lakannut, sen ärjyntään se hyytyis.
Niin, öin sun aatoksesi kammoon hyytyy,
— vaan päivin peto kissanruokiin tyytyy:

Kun neuvotonna viet sen päivänvaloon
ja ihmisparviin ohjaat eineen hakuun
ja rikkaimpaan sen neuvot pitotaloon
— mik' onkaan enää leijonasi makuun:
se päivää arkoo, ihmisiä kaihtaa,
se taljansa vois kissannahkaan vaihtaa;

se kauan silmiänsä sipristelee
ja katein katsoo kadun joka Moppeen,
ravitun mirrin ääntä tapaelee,
mut eineen pyytää syrjäisimpään soppeen,
se puree kaakun, latkii maitotilkan,
ja nielee päälle myrkyt itse-pilkan.

— Ja öin ne myrkyt sakoo siinä jälleen,
ja jälleen tuomittuna tuntos värjyy,
öin pitkin kuoloos saakka isännälleen
sun leijonasi kosken äänin ärjyy.
— Vaan päivää arkoo se, ja rohkeimmillaan
se mirrein karkeloon käy varpaisillaan.

GOLGATALLA.

(Kipuvuorella.)

Löin itse ristille rakkauteni,
oman taivastieni viitaksi löin.
Sun nähtes naulitsin rakkauteni,
— vaan maahan lasken sen tummin öin.
 Se päivin ristillä riippuu,
 vaan maahan lasken sen tummin öin!

Sun nähtes päivin mun rakkauteni
hymyhuulin paastoo, juo etikkaa.
Öin ristinsä juurella rakkauteni
sun rakkauttasi janoaa.
 Se päivin ristillä riippuu,
 öin tomussa maan sua janoaa.

Ja jok'ainoa aamu ma rakkauteni
taas jalkaisi jäljiltä nostaa saan.
Ja jok' yö otan ristiltä rakkauteni
sult' anteeksi nöyrästi anelemaan.
Se päivin ristillä riippuu,
mut öin sua vartovi tomussa maan!

PAN-PARKA.

Pan-parka: tänään rakastaa
sã kerjãät, kerjãilet — et saa . .
Yõn tuiman kestãt tuskalla:
jo aamu lemмен armon sois,
— kuin armonisku vain se sois,
et vastaan ottaa uskalla . .!

HÄKKILINTU

3.

Jo teilleni tahdoit,
vaan jälkeeni jäit.
Mitä siivilles mahdoit,
— sä jälkeeni jäit . .

Olin palannut luokses,
— sinä vaalisi teit.
Minä vavahdin vuokses,
kun vaalisi teit . .

Mua vaativat taivaat,
— sä jälkeen jäät.
Yhä siipiäs vaivaat,
— yhä jälkeen jäät . .

Emos siipeen pääsi jo peitä,
 syystuulen tanhuat heitä,
 emos siipeen pääsi jo peitä,
 pesäs suojassa untasi nää!

Ja jos unessa havinan kuulet,
 kun vie mua tuiskut ja tuulet,
 ja jos unessa havinan kuulet,
 hymyhuulin sä lämpöösi jää!

Hymy syyttömän huulilla viihtyy,
 — synn polte lennossa kiihtyy —
 hymy syyttömän huulilla viihtyy,
 — ja on synkeä syyllinen vain.

Mitä tekemättäni teinkään?
 Ja mit' ottamattani veinkään?
 Mitä vein, mitä väärin mä teinkään —
 mut tuomion, tuomion sain!

Sinä köyhdytkö höyhenen vertaa?
 Sit' et myöntänyt ainutta kertaa —
 et köyhtynyt höyhenen vertaa,
 minut kaikesta vapaaks sa soit.

Mut on vapaus tuomio mulle,
— osa onnellisempi jäi sulle, —
on vapaus tuomio mulle,
— sinä siteissä viihtyä voit.

Yhä ilmojen teille ma palaan,
— ja ma pois, pois sieltä jo halaan —,
yhä vapauteeni ma palaan,
johon luotu ja tuomittu oon.

Sinä pääs emon siipeen peitä,
ja mun syyni sä mulle heitä,
emos siipeen pääsi jo peitä,
se sun untasi suojelkoon!

MUTATIS MUTANDIS . .

Mutatis mutandis — ma vaadin sua,
kuten Hamlet vaati Ofeliaa:
Mene toiselle, mene, en ennen saa
elon ilveilystä mä irtaantua!

Ja jos luostari sulla sen toisen luona,
vain luostari ois, sekö turmio ois —:
vain maallinen kaihosi haihtuis pois,
vain haavehes kullasta synnin kuona . . !

TAPANINAJOA.

Tapanin aamuna ajelitte
omalla orhillanne.
Maanko ja taivaan aavistitte
katsovan kulkuanne —.

Häitäkö helkkyi maailma teille,
välkkyi pakkanen parhain —.
— Häitänne soitti se kulkureille
Tapanin aamuna varhain.

*

Orhin ohjissa käsi toinen,
toinen ympäri armaan:
ihana nähtynä onni moinen,
— ihanampi varmaan,

yhä ylväämpi omananne,
kun ei näe kukaan,
kun ei ehdi kerallanne
maailma varkain mukaan . .

*

Näinpä se kulkuri kuvitteli
omiksi iloiksensa,
onnenne ylvään jo varkain eli,
ainoan autuutensa —,

Tapanin teitä kun ajelitte,
ohitse orhillanne,
kevättä kohti kun kiiruhditte
talven koruissanne.

Kaksi ylvästä onnen lasta
yhtenä onnen reessä:
pois vain, poispäin maailmasta,
— oma maailma eessä!

Kaksi yhtenä kaunokaista
huurteisten salojen syliin,
katua hohtavan hopeaista
kaukovaarojen kyliin,

päiväntaipalen taakse kuuden,
uuteen honkalinnaan,
— sinne onnenne, ehon ja uuden,
viette nyt valkosinnaan.

Huurre huntuna morsioilla,
kruununa tähtikiteet:
kaunispa sulhona sulhon olla,
silmillä kuuran siteet.

OUDOT HÄÄT.

Sepä juupelin juhla, kun mull' on häät!

— Oli aikomus porsaat paistina syödä,
härät tuumin viinien hinnaksi myödä . .

Häiss' ylinnä nyökkyvät nautain päät!

Härät istuvat pöydässä hännällään,
vesisankoista juhannusmahloja juoden!

Härän silmiin hiutuvan katseen luoden
sitä morsian sietävi vieressään . .

Emäporsaat sulhasen polkkaan vei,
minut piiriinsä saarti ne permannelle.
— Hiis olkoon, häät meni hunningolle.

Minä kylläni sain jo, ne vieraat ei!

TAIKURIN TUPA¹.

Hei, oves sulje, koolla vieraas ovat!
Ken ulos jäi, pois juhlasta sai jäädä.
Odotus, ovenvahti, portaallaan
vain seistä saakoon, saakoon käskyt kovat:
»Yön selkään kaikki kuokkavieraat häädä,
jo kaikki kutsutut on paikoillaan!»

Maaailma mataa pois jo kemuistansa,
— sun juhlas syttyy juuri parhaimmilleen:
kuin kemujaan he juhlin jatkaa vois!
— Jo saithan saatavasi, kemukansa,
— — — — —
nyt myöhä on, käy kärkkymästä pois!

¹ Toisesta värssystä puuttuu viides säe.

Julkaisijan huomautus.

Hei, kuule kuinka mennessään ne morkkaa:
»Noin ylpeäks ken uskoi kyssäselkää!»
Maailma vuoteisiin jo madelkoon,
sen veret värjyy kateuden horkkaa,
sun tupas tulia se himoo, pelkää,
se katein pälyy taikakammioon!

Yön syliin vain sen ylpeämmät soihdut:
sun taivasnäkyjesi taikalyhdyt,
sun haavees kymmenhaarakynttilät!
Yön säveliin kun liittyy rintas loihdut,
yön sydämeen kuin armaas lempeen yhdyt,
ja taivaat ikiliittos vihkivät!

Laesta lattiaan häävirret helkkää,
häätantssin tahti toistuu seinähonkaan,
— ah, sadun norsunluuta seinät on!
Ja pöydät, penkit muiston kultaa pelkkää!
Ja kaipuun köynnökset kuin tuoreet onkaan!
kuin silennyt on silta kammion!

Ja pitkään, pitenevään vieraspöytään
jo eikö astu kanta-ystäväsi,
— sun Ikävuotes, kauan kadonneet!
Ne tarkkaan katsoin vainaiks ehkä löytään,
vaan uskollisin vainajan on käsi,
vähimmän kateet kuolleen askeleet!

Ja palvelevat henget parvekkeilta
jo eikö astu — suku palvelijat:
tuolt' Usko, Toivo, täältä Rakkaus!
Ja vainailta suut aukee vaienneilta,
iloa pitää pitkät istuinsijat:
— Nyt oves tarkoin valvo, Odotus!

Hei, taajemmin vain kutsu käskyläitä,
suun tahtia sen mukaan taajennetaan.
— sun varastoihis, kuoma, luotetaan!
Noin, noinpa taikurit ne viettää häitä,
suut runon taatelein noin
noin henget taiteen juomin juotetaan!

Ja katso, vieraasi nuo tuhkanharmaat,
luurangot äsken, paisuu nyt kuin leilit
ja punertaa ja palpattaa ja juo.
Ja kuule, korvaas kuiskii huulet armaat
— ja silmät päilyvät kuin taikapeilit
tulevat riemus sun jo nähdä suo.

Ja laet laulaa, karkelo se kiihtyy,
siniset sähkölauseet seinää kiertää,
all' askeleesi honka helisee.
Ja kattos alla kaikki vieraas viihtyy,
yön tuuli yksin kaihonvirttä viertää,
muu untaan maailma jo uinailee.

— — — —

Vaan katso, kynttiläs jo himmenevät,
syysaamu sarastaa, ja ensi lunta
tuul' ikkunasi ohi tuiskuttaa.
Puut pihan talvi verhoaa, ei kevät,
— ja vihdoin portahillas koiranunta
Odotus, ovenvahti, maistaa saa.

Ja karkeloiva piiri hiljaa hajoo,
ja hiljemmin sun sykkii sydämesi,
ja vieraas istuimiltaan vaipuvat —
— ja viime vieras pöydän alle vajoo —.
Sä yksin istut, puhut itseksesi,
— sun puus, sun tuntees talveen taipuvat.

MADON MATKA.

— Oi, katso, kristiveli,
ma mato veljes oon.
Näin alhaalla ken eli,
ei vaadi aurinkoon,
näin heikkona ken eli,
häll' yks on pyyntö vain:
käy ohi, kristiveli,
hänt' älä huomaa lain!

Ja kaikki kristikansa
se kuuli pyynnön sen,
ja veljen, heikompansa,
armahti ihminen.
Ja veli heikompansa
kun polki polullaan,

taas kuuli kristikansa
kuin ääntä mustan maan:

— Oi kiitos, kristiveli,
jo ohi tuska on:
elonsa mato eli,
niin, — madon kohtalon!
Näin alhaalla ken eli,
häll' yks on armo vain:
oi kuolla, kristiveli,
sun huomaamattas sain!

MAAILMAN KIRJA.

Joka kerta, kun tuulet toukokuun
kesän viestiä tuovat, jok'ainoa kerta,
kun aukeevat järvemme aaltoiluun,
joet tulvien etsivät emoa, merta,
on silloin kuin sana saapunut ois,
kova käynyt käsky: »nyt nouse matkaan,
nyt kotoa, homehtumasta, pois!»
— Miten vaatien viestit ne saapuvatkaan!

»Lue kirjaa luonnon ja maailman!»
— elos toukokuussa kun silmäsi avaat,
näet elämän kirjan aukeevan,
rivi riviltä kuljet, tavaat ja tavaat.
Kuin löytäjä uusien maitten oot,
uus Robinson sinä tahdot olla:

»kotirannat kauaksi vaipukoot,
ilo mennä näin meren vainiolla!»

Rivin selväksi saat — se jo vuoden vei;
sivun puoleen saat — meni elosi kevät.
Näet: näin ei elämä riitä, ei!
Ja sun silmäs kuumina värisevät:
opit maailman kirjan aakkoset,
— yhä riittää outoja kirjaimia;
elon merellä näit suven kuukaudet,
— yhä meriä näät, yhä aavempia.

Ja sun katsees kääntyvi sisäänpäin,
sa muistoihin uinahdat ulapalla:
»kai lasna jo kuulin, min matkalla näin:
ei uutl' ole mitään auringon alla.»
Ja paperikirjoista nuoruutes
sä lukuja tuttuja muistossa kertaat,
sa vaiheita omien retkies
sukupolvien sankariretkiin vertaat.

Ja on kuin oisivat kertoneet
ne paperikirjat jo ammoin sulle
sun omien kaihojes taipaleet,
ne, joiden päähän et ikinä tulle . . .

Ja kirjoja niitä sä tulkitset:
uus Robinson sinä sentään olet,
kuten etsijäsielut ne entiset,
joko meriä menet tai maita polet.

Joka paperikirja se käsitti vain
sivun, lauseen tai tavun kirjasta siitä,
mihin mahtuu kohtalot maailmain,
mitä käsittämään elo yks ei riitä,
miss' sun oma kohtalos oleva on
sivu, lause tai tavu, mittasi mukaan,
mikä auki on aina all' auringon,
mitä miljoonat lukee — vaikk'ei läpi kukaan.

— — —

Ja sä näät: joka kerta kun toukokuu
sukupolven uuden ylitse soittaa,
se silloin matkaan tempautuu,
sukupolvi se kevään: sen täytyy voittaa
oma paikkansa lehdillä kirjan sen,
joka auki on maailman ulapalla,
mitä opettikin sana viisauden:
»ei uutit' ole mitään auringon alla.»

Mut keskellä aukeinta ulappaa
kun uupuvat jälleen kulkijat uudet,
ne paperikirjat ne todistaa:
»joka taholle riittää rajattomuudet,
sama etsintä elämät miljoonat
jo ammoin vei, saman palkan antoi,
— eri laivat er' aikoja kantoivat,
samat aallot kaikkia laivoja kantoi!»

Ja ne pienet kirjat ne haastelee,
ja se puhuu painettu ihmissana.
Yö merten yllä jo hiljenee,
kupu taivaan kaartuvi tummempana.
Mut on kuin vuossadat haasteleis
sun kanssa kaihoista yhteisistä,
kuin maailman kirjaan sun matkasi veis
joku ulapan hengettäristä.

WALTHER VON DER VOGELWEIDE:

ERO MAAILMASTA.

Walther:

Nyt, rouva Maailma, en velkaa
ma ole enää isännälle,
te kanssaan laskut tarkastelkaa:
kaikk' olen hyvittänyt hälle.
Ket' auttoi hän, silt' ilo meni.
Mä ennen juutalaistakin kuin häntä etsin avuk-
seni.

Hän vait' on aikaa kotvasen,
mut sitten lunnaan kiristää, kun maksaa ei voi
poloinen.

Maailma:

Oot suotta, Walther, vihoissas,
ja turhaan pois sa aiotkin.

Mult' aina saithan kunnias,
sun tahtos aina tyydytin,
kun jotain pyysit itsellesi.
Ja surin vain, kuin puoleeni niin harvoin kää-
nyit pyyntöinesi.
Sä mieles malta, hyvinhän
tääll' elät, vaan jos jätät mun, saat syömen iki-
synkän.

Walther :

Aik' on jo, Rouva, vieroittua
mun imemästä rintojas.
Sun lempes katse petti mua,
niin armas mulle, autuas.
Kun silmästä näin silmään sinut:
ihana olit, konsanaan en kauneuttas halveksinut.
Mut kun näin sinut takaapäin,
ma kauhistuin, ja iäksi sun moittijakses vihdoin
jäin.

Maailma :

Siis sulle tahtos jättäen
tok' yhden pyynnön tehdä saan:
mont' ilon päivää muistellen

mua palaa joskus katsomaan,
kun ikävystyy sydämes.

Walther:

Sen ilomielin tekisin, jos voisin pelolt' ansojes,
monihan niihin sortuikin.
Hyv' yötä, rouva Maailma! Mä etsin ensi kievarin.

NIETZSCHE:

KÄÄRMEEN KEVÄT.

(Bei der dritten Häutung.)

Jo tielle nahkani ma kai
luon, kuorin kolmannesti.
Kyy jälleen himon multaan sai,
— sit' iän syödä kesti.

Jo kivikoissa kiemuroin,
— voi isoomast' en laata,
mill' yksin kesät elää voin:
kyyn ruokaa, mustaa maata!

MAAILMANSOTAA.

Maailmansota
rinnoissa riehuu,
lippuja vastaan
liput uudet liehuu,

tunne-urhot
kun kiitää ja kaatuu,
— kunnes ne sydämet
makaa, maatuu.

— Taas horjahti Mars
Maan sykkivän puoleen:
muut tähdet kaikki
nyt hukkuu huoleen,

Maa yksin ja Mars
avaruuksien merta
niin keveinä keinuu
kuin lapsina kerta;

kuin ei sydänpuolikas
toinen toistaan
heiss' uhkais häättää
ulos kammioistaan;

kuin kesken kevään
ei maailmansota
Maan rinnassa riehuis,
ei tuskan ota

sydänsyihin Marsin
tuimana syöpyis,
kuin säikyntä heille
ei veriin yöpyis . .

— Vaan kauniisti liput
liehuu, läikkyy,
ja sodan tulet
kevätyössä väikkyy,

kun tuuman horjahti
Mars radaltansa,
kun sykähti Maa
lepotiloillansa.

Ja heleinä soivat
avaruudet,
kun liput kaatuu
ja nousee uudet,

kun tunne-urhot
kiivaina kaatuu
— kunis tähti-sydämet
makaa, maatuu.

VIIME/KEVÄT.

»Sun viime kevääs», sanoit,
ja kevään lahjaa anoit
ja viime kukintaas.

Mit' anoit, kevät täytti . .
Se armon kättä käytti
maan martaan yli taas.

Puut verhos lehteen, kukkaan
maan nurmet mesinukkaan
se kuumiin toukokuus.

Ja suoniis tulet sytti
ja rintaas sykähdytti
sen kevään kaihoisuus.

Sai päivät soittaa sulla,
yöt aavistuksin tulla
sai tupaas tulvien.

Ja aatto sulle lauloi
ja lemmen leikkiin pauloi
sua tuuli keväinen,

— Mit' anoit, kevät antoi:
sua aamun aatto kantoi,
sua tuuti tuuli yön.

Ja murhees kahle laukes
sydämes urvut aukes
kautt' ihmeen, armotyön.

Niin kuuli kevät lastaan.
Vaan kevään ainoastaan
laps suuri, anoit, sait.

Mut eessä suven uksen
täys tuskaa odotuksen
saat vartoa sa vai't'.

Jok' aamu tuntees herää,
— ei tähkää tee, ei terää,
se kasvaa vartta vain.

Öin pitkin veres palaa
— pois kevään lahjan salaa
jo tarjoot vaikertain . .

KEVÄTITKUA.

On itkua täynnä pääni,
kuin tippuvesiluola se on.
En elä elämääni,
vain vaalin ikävääni,
vain kaikuna soi läpi pääni
ilo juhlist' auringon.

Vain heijastuksena hohtaa
valo sinne siunatun keväimen.
Se itkun vihmää kohtaa,
se muistojen joukkoja johtaa,
ja se kaihojen loimina hohtaa
läpi kyynelkuteiden.

KUIN LAINEET ALLIN LASTA . .

Kuin laineet allin lasta
sua tunteeni tuudittaa,
kun avaruuden aaltoiluun
unimielin uupuu maa.

Ah, sairas aallon armas,
näin yö meit' yhdistää:
jos luotani et lentää voi,
mun lapsekseni jää!

ENS ILTA HEINÄKUUN . . ¹

Ens ilta heinäkuun. Ruis tekee terää,
peruna vartta vain, mut aikoo kukkaa.
Yökasteen niitty keltanoihiin kerää,
ja kaalimaani — sata taimirukkaa,
joist' eloon ehkä neljäsosa jää . . —
kuin korviansa salaa ylentää.

Ma siunaan niitä — siunaan niitä syyttäin:
syypäät on iloihini, itkuihini
ne tähkät, varret, taimet — ikävyyttäin
ne illoin ruokkii, kuinka aamuihini
ne lapsen ilomieltä lainaakin.

¹ Vaillinainen.

Julk. huom.

Ja nyt sen tajuan: nyt nousee hiljaa
maan tunteet juuriin, varsiin, teriin maasta,
öin keinuttaa ne vaikenevaa viljaa,
— ei päivin tähkät salaisuuttaan haasta,
ma vasta verissäni tunsin vain:
maan tuskan myös maan hedelmistä sain.

Ja näen, kuulen nyt: nyt tuska suurin
paraisiin varsiin, faimiin nousee tuolla,
— ne imee vahvoin, vahvenevin juurin,
ne vettä vaatii, saa — ei saa ne kuolla,
mun kasvattini, — — — — —
— — — — —

Maan kipein murhe — noin se tähkät täyttää
mun varalleni, kallis kipusisar, — — — — —
— — — — —

MIT' ITKETTÄVÄÄ IHANUUTTA . .

Mit' itkettävää ihanuutta
täys onkaan aamu heinäkuun!
Veet heijastelee avaruutta,
maa herää päivän suuteluun.
Jo raudan terään tahko kalkkaa,
apila tuntee laulun sen:
käsistä suven korjaa palkkaa,
ken uhras syliin keväimen.

Ja vana valkolaivan kiiltää
yl' ulapan, päin etelää:
ja sydämeen sen välke viiltää
ja katse laivan jälkeen jää.
Vain päivän lapset pääsi matkaan,
maan lehtolapsi yksin ei:
kuin vilppaat viestit saapuvatkaan,
yö hältä lähtömielen vei.

Maan lehtolasta, lemmen orjaa,
vain itkettää kaikk' ihanuus!
Ken vieraan maasta viljaa korjaa —?
Vain muita vartoo sato uus.
Ken tunteet uniin uhrattuaan
viel' aamun laivaan nousta vois —?
Vain katseluaan, kuunteluaan
häll' iän jatkaa mieli ois —

KAHDEN PUOLEN AITAA.

Kahden puolen aitaa
vielä heiluu heinä,
vielä viljaa tuuli tuutii
suven säveleinä.

Vielä lehto laulaa
kahden puolen aitaa.
— Tuska vahtii aidaspuulla
lemmentietä kaitaa —.

Kahden puolen aitaa
kaksi hylkylasta —
onneensa juur' arimmillaan
luopuu uskomasta —.

Kaksi tuskan kuvaa
kahden puolen aitaa:
tuskan tuliaita leikkaa
lemmentietä kaitaa.

LOITSU.

Joet, taapäin kaikki virratkaa!
Ala kiertää idästä länteen, Maa!
Ja Aika, vainajas mulle anna,
sylilapsina luokseni vuodet kannaa!

— — —

Nyt kalleintani
ma esiin manaan,
nyt tahtoni kaiken
panen kahteen sanaan —
Maan tytär, mulle
tule kevääs tuomaan,
sen virrat ohjaan
ma uuteen uomaan —

Maan tytti, mulle
kevättulvas tuo,
mun koskissani
sen kohista suo!

Velon kohtalolta
vain nuoruuttasi,
sitä manaan käsistä
murhaajasi!
Vaan muistois hornan
mä heitän heille,
jotk' opasti lapsen
elon korpiteille:
sun kuolontuskas
he tuntekoot
— sun, joka mulle
osa minusta oot!

Sun harhas olkoot
vain heure-uni!
— Nyt heräät tervennä,
kaivattuni!
Ei väsy sulle
käet kukkumasta,
en syksyn syliin
ma laske lasta,

en tiedä hornasta
tusgies,
en pala tuhkassa
muistojes!

— — —

Niin taapäin, Virrat, palatkaa!
Keri takaisin kierrot tuhannet, Maa!
Ja mult', Aika, mit' ahmasit, takaisin anna,
tuo, koskematonna mun luokseni kannal

KIERTOKULKUA.

Sun »tyyntä ystävyttäs»
en enää siedä, en;
taas kärsiä saat sa syyttäs,
minä rikon sen!

Vain sanoithan: »Popu!» ja: »Popu!»
— minä sanasen mistä sain —?
sanat huulten loppuu, ei lopu
veren lauseet vain —.

— Ja »mun rakkauteni tyyni»
ei tyynnytä sinua, ei!
Ah, Herra, omako syyni
minut syteen vei —?

Toi kiertokulkuun tähän
oma syyimme meidät kai —?
— Halun meillä leikkimähän
vain Luonto sai!

TUTTU KYYNEL.

Nään jossain kyynelen, kaksi,
ja kalvaat kasvot nään.
Sinun tunnenko kalpenevaksi
ja painavaks armaan pään —?

Vai itse itkenkö siellä
ja katselen jälkees sun?
On tuttu se kyynel, en kiellä,
mut onko se sun vai mun —?

MUSIKAALISIA KOIRIA.

Talo tumma, ikkuna auki iltaan,
kuu taivaanrannalta kurkistaa,
vaan ikkunalaudalta tähtisiltan
penin katse kaihoten kohoa.

Ja soittoa tulvii ylhäältä sieltä,
ja ikkunalaudalle painuu pää
ja kohoo jälleen, ja koiran mieltä
vain ulvonta haikea hellittää.

Ja jos ulvahdan, hyvä herrasväki,
minä myös vähän kaihojen kuutamoon.
— ken musiikin lumoissa koiran näki,
suunvuoroni mullekin suvaitkoon!

Ja uskokaa, hyvät kuulijani,
ei älynne karkelo kesken jää,
jos ulvova koira mun sielussani
päin kuuta kuononsa ylentää;

jos henkenne juhlien tähtivaloon
peni pieni pyytävi ulvahtain,
— pian jälleen sieluni tummaan taloon
sen aina ennenkin yöksi sain!

TUUTULAULU LAPSELLENI.

(Sylvesteriniltana 1916.)

Salliman helmassa kaunis on,
sielu, sun osaas sietää,
kehtoon piillä kohtalon,
kodikses se tietää;

tähdestä tähteen heilahtaa
loisteessa Linnunradan,
vartoa onnea, vaatimaa
tuhannen vuosisadan!

SELVÄÄN VETEEN.

Jäätä ja lunta ja jäät' oli vain,
vaivoin ma laivani lävitse sain.
— Saavuinpa selvään veteen:
aallot vuorina vyöryvät eteen!

Äsken aavojen äänettömyys,
yksin kulkijan ikävyys.
— Kuulen jo kutsua monta,
aaltojen lempeä levotonta!

Ruskuen allemme murtui jää,
eespäin! se vain oli määränpää.
— Vieläkö kestät, keula?
suoraan näytätkö, suuntaneula?

Tie meren silmiin vihreisiin
päin suven tähtiä suunnattiin,
kestimme tuimalla tiellä.
— Ulapat vihreät uhkaa nyt niellä!

Eespäin! — Mut minne, ah minne päin?
Vaalenevan opastähteni jo näin.
Vain meren pettäväisyys
varma on — vain menon yksinäisyys!

Eespäin, mut eespäin yl' aaltojen vain,
vaivoin kun laivani sulaan sain!
Kerranpa taas kokan eteen
talvi on valkeena hyytyvä veteen . .

TEPON TIE.

Sydän kurkussa, juoksujalkaa
tään usein riensin mä lemmen tien.
Joko lempinyt mä liioin lien?
Vai äitimuori jo lauhtua alkaa?

En lempinyt liioin, ei lauhtunut muori,
yhä tuntee jalkani polun tään.
Sydän muuten raukesi sykkeestään:
pois maailmalle morsian suori!

AAMUSARASTUS.

Ken lauloi: »Aamu sarastaa!
Yön ahtaat portit aukeaa,
ja kyynelusma unten vain
maan kasvot vielä verhoaa.»

— Oi katso, kanssas todistan:
yön ahtaan nään jo aukeevan,
ja kukkuloille tumman maan
käy aamu — aamu Manalan! —

Ken luuli: »Herää kuolleet luut
ja aukee vainajitten suut
ja meitä vaatii vainiot
ja kutsuu kalliit suvikuut!»

— Oi kuule, kumppaneikseen vain
meit' ääni vaatii vainajain,
ja kerran kevät saa, kun luut
on lahonneet myös laulajain! —

V. 1917.

KESÄKUUN LAULU.

Kaikkihan taas on kuin olla pitää:
läikkyy laine, siemen itää.
Helpomp' ei hengitys olla vois!
Kelläpä nyt runon syytä ois —?

Katsella vain ja kuunnella vainen!
— Kuiskii aamu hopeainen.
Kiertää lehtojen himmeät tiet:
tuttuna tulluthan taas, suvi, liet —?

Tuokshti tuuli ja läikähti laine:
vaivaas maksa ei runon maine!
Nurmeen nuokahti poika maan:
maa ja taivas ol' ennallaan!

NAPUE.

19. II. 1714—19. II. 1914.

Isojen vihojen maine
kansamme muistot meille kantaa.
Yhäti nuolee kotimme rantaa
salavihojen laine.

Yhäti hukkain parvet
väsystämme vuottaa, vuottaa.
Voittoons' eikö ne voi jo luottaa:
vuosisatojen arvet.

Kymmenen yhtä vastaan
aina he tulvivat ylitsemme
Taistossa tarjos he opiksemme.
vilpin ainoastaan.

Mut on muistot meillä
jalommat kuin voitot noiden:
kestettyjen tappioiden
valtamuistot on meillä . .

Napueta monta
voittaen kesti Suomen kansa
— ei suo nauttia voittajansa
hetkeä murheetonta.

LAPPIIN.

Taas Lappiinko lie, sydän, lähtö sulla —?
Taas vaipuiko armaas, maan poveen piiloutui,
kun maailma kaikki näin usvissa ui
ja kuoleman kulkuset soi korvissa sulla —?

Taas valmiina lempeskö vainajasaatto,
kun sateen suruharsot näin kattaa kaiken maan,
kun aatokses hiipivät varpaillaan
ja vaieten kuin Manan varjojen saatto —?

Taas Haltioko huomenna eessä on sulla,
koti korppien, sielujen toivottomain —?
— Kova alttari, mi karitsas ainoan vain
pyys aina — ja aina ol' ainoa sulla!

YKSINVALTAAN!

Karjuu joukot kaikkialta:
Hajoittakaa harvainvalta!

Huutaa harvat toisialta:
Rajoittakaa joukkovalta!

— Yksi yöstä, kukkulalta:
Kukin oma — yksinvalta!

10. IX. 17.

NEMESIS.

Jasnaja Poljanassa syksyllä 1917 (Tolstoin maatilaa hävitettäessä).

Oi suuri Pyhä Yksinkertaisuus!
Sä yhä rauhassasi lepää vain,
nyt uskostasi älä luovu lain:
sun nimees vannoo aika, vastaisuus.

Jo rauhan ansainneet on rauheet luus,
ja sielus unhon suuren sunnuntain:
elosi elit oikein opettain,
oi järjen Pyhä Yksinkertaisuus!

Näin aika oppis sineteillä sulkee:
sun hautas yli talonpoika kulkee,
totuuden julistaen tuomioita,
ja hävittäen maita, vainioita,
vain »toden kriteerio» olla julkee
ja ratkoo meille oppis ongelmoita!

SINETTEJÄ.

Taas koirankuonolaiset peitti maan,
mi tuskan, inhon alla värisee.
Ja ihmisveren vainun saatuaan
kuin hurtat riistaansa he ajelee.

Vain pyssy, pistin lukee lakiaan,
kun vainolainen maassa vallitsee.
Jo paimenetkin pelkää laumojaan,
vuoks' oman päänsä säikkyin kalpenee.

Ja hurtilleen he hallitusta laatii,
maan, kansan valtakirjaa sille vaatii
ja siveästi sinettejä pyytää —.

Oh, Suomen kamaraa vain katsokaatte!
Sinetit punaiset te sieltä saatte:
yö sinne suomalaista verta hyytää!

19. XI. 17.

VASTAVIRTAAN. ¹

Vastavirtaan nousee lohen suku.

Aallon urho, terässuomupuku,
meren kehdon keinunnasta läksi
vihreilt' ulapoilta Pohjaa kohti,
oma luonto, lohen luonto johti
ylemmäksi, yhä ylemmäksi,
missä vedet hopein hohtelee,
päiväksi miss' yökin vaalenee,
kevään puhaltaissa yli maan,
valon palatessa pohjolaan.

Kohti suita virtain vihisevään
vetten urho rientää valkokevään,
niinkuin miekka aalton läpi viiltää,

¹ Hieman vaillinainen.

Julk. huom.

evät kuultaa, suomut kirkkaat kiiltää.
Poukamassa lepää lyhven hetken,
kuhinassa meren karjan munn,
tuntee tuoreet vedet virransuun,
jättää parven, alkaa kesäretken.

Kohti tulvaa tulisinta, tuonne,
miss' on vahvin vastavirran juonne!
Missä vaahto kuohuu kuumimmin,
poreet kuplii, pyörteet nousee, vaipuu,
missä toiset myötävirtaan taipuu,
— sinne lohen luonto alttihin!
Vastamäkeen, tummaa tulvaa vastaan,
turvana yks tunto ainoastaan:
tummain tulvavetten yläpuolla
vedet kimaltavat kirkkahinnaan,
vihisevät virrat hopeisinaan
kymen latvoill', ylämailla tuolla,
yö kuin päivä siell' on seesteinen.
pohjahiekka — — — —

Ylemmäksi, yhä ylemmäksi!
Virran mukaan taipuu kaikki muut:
putoo koskist' alas suuret puut,
rantaa rauhallista lähemmäksi
painuu parvet siikain, salakkain,

— vastavirtaan nousee lohi vain.
Kohoo kosket uupumatta evän,
näkee eessään vuolteen selkenevän,
virran yllä valon uuden huomaa,
tuoksutuulahdusta, kesän tuomaa,
tuntee, suvantoja uidessaan,
näkee suven saavan Pohjolaan,
tuntee ilman rannat ihanammat,
avaramman taivaan aaltoin yllä,
ripein evin, pyrstön pyyhkäisyllä,
solmuvälit tekee nopeammat,
tiensä aina varmemmaksi tietäin,
kutsun kuullen yhä lähempää,
— — — — tuntein aina vähempää,
iloll' uoman uudet nousut sietäin.

— Eikä lepää koskein urho ennen
kuin on suven laulavimman mennen
ennättänyt syksyyn, tähtiöihin,
jälleen päässyt vesiin vihreöihin,
turviin tunturien hiljaisuuden,
alle syksyn suuren avaruuden,
kuin on täyttänyt hän luomislain,
kevään käskyn, rakkauden vaiston,
voittanut on miehuutensa taiston,
ja on enää eessä talvi vain.

Silloin senkin luonto lepoon taipuu,
myötävirtaan lohikin jo vaipuu,
— — — — — koskiin alempiin,
meren kehtoon, vesiin yhteisiin,
kuin ei koskaan luonto sieltä pois
vastavirtaan sitä vienyt ois!

TULIKASTE.

(Omistetaan maanpuhdistuskaarteillemme.)

Tulikastetta vailla on vapautemme.
Vaan kohta, kohtahan enää ei!
Tulikastetta vailla on vapautemme,
— päin tulta jo tuiskivat askelemme,
tien ankaran auki me lakaisemme,
nyt Horna hoitonsa maasta vei!

Kun Suomen mies on syytynyt vihaan,
mikä sammuttaa sitä liekkiä vois!
Nyt Suomen mies on syytynyt vihaan:
tuli horna ja herja jo omaan pihaan!
Nyt pieni leikkaus omaan lihaan,
pois paise ruumiista, syöpä pois!

Es'isät nyt elävät pojissansa,
vuossadat jo nousivat rintamaan!
Isät harmaat nuortuivat pojissansa
ja tuntee juurensa nuori kansa,
tulikastetta kohti kun vapauttansa
se kiidättää yli tuiman maan!

MUITA RUNOJA

MAJATALO.

Kuin ihmetyttää, oudostaa,
yön jälkeen yön ett' yhä vain
tuo suihkulähde pulppuaa
all' ikivanhain vaahterain,

ja yhä yllä kattojen
kuin tuoksu kulkee kuutamo
ja viileydessä ilmojen
vain jatkuu pilvi-karkelo!

Tuo kaikki on, tuo kaikki jää,
— yön vain sä lepäät, matkamies,
niin aamuhämyyn häviää
sun muistos täältä kuten ties.

Ja joskus jälkeen vuotten tuo
viel' uni ehkä mielehes
tään lähteen, portit, katot nuo,
ja kaiken, mi jäi jälkehes.

Ne loistaa, viitto viipymään,
kuin outo mies, se kotis ois
— yön yhden suoja, vieras nimeltään
sā enää jot' et muistaa vois!

Kuink' ihmetyttää, oudostaa,
yön jälkeen yön ett' yhä vain
tuo suihkulähde pulppuaa
all' ikivanhain vaahterain.

4. XI. 17.

SPITAALI.

Käy spitaalitautiset vapaina meillä!
Ne mataa lieroina mailla ja teillä,
pian taivaankannen ne tartuttaa,
niit' ellei kohta jo niele maa!

Tuli tauti Idästä — alhaiso-vapaus.
Moni uskoi: vaaraton tartunta-tapaus;
ei Suomen miehen se veriin jää,
ehk' ihoa hiukan näivettä!

Ja kuitenkin tauti se tarttui, se varttui,
ja valkosuomuja ihoon karttui!
Veri kaikille myrkyille altis jo on,
koko sielu turta ja tunnoton!

Tuli Idästä tauti ja Itään kääntyy
mies Suomen, ja veljeilemään jo vääntyy
kera tartunnan tuojan saastaisen,
oman maansa, kuohilas, kavaltaen.

— Ulos maasta, Horna! Pois hospitaaliis
Nevan rannoille, keralla elävän saaliis.
Ulos, tartunnan saaneet, taivaltakaa!
Päin Itää! Tai nielköön teidät maa!

12. XI. 17.

»MYRSKYLINNUN» LAULAJALLE.

Kasimir Leinolle, 50-vuotiaalle.

Kun mylvi myrsky ja laine lauloi
ja rantaan loiskivat kevätveet
ja yli aaltojen ilmain halki
soi myrskylintujen säveleet,

niin laajoiks aukeni taivaan rannat,
maa kaikki nuortui ja norjistui,
ja päivän kultia kukkuroillaan
mert' aavaa päin runopursi ui.

Mi riemu päästä noin päivää kohti
ja vetten leikkihin väljempäin!
Kun taivaan tannerta tuulet pyyhkiä
ja sarjat pilvien kiitäväin,

mi lumo laulajan mielen täyttää
ja elon usko ja uskallus!
Ja illan seesteessä eteen nousee
maan kauniin, kaukaisen kangastus.

— — —

On suvi mennyt, on saanut syksy,
jäänriitta rannoilla helisee.
Ja talven ankeus mieleen astuu
ja rantaa laulajat astelee.

Niin uhkaavaiset on taivaan ääret
ja pihat pilvein niin kolkot taas,
ja miehet nuoret syysmyrskyin alta
runopurttia monta jo maalle kaas.

SyysSuku nuori nyt rantaa astuu,
on sillä mielessä talvi vain:
vaan kevään laulajan silmä seestyy:
»mä kevätmyrskyjä mennä sain!

Ol' ilo laskea ulapoille,
kun liian ahtaaksi kävi maa!
— se muisto syksynkin murheen alta
kuin valo auringon vapahtaa!»

LABYRINTISSÄ.

I.

Kuin kääpiö, kuin rupikonna,
joka hetki sun tielles mataa
elon inho, kohtalon pilkka.
Vihan kelmeän kehto vain on sun ties.

Näin harhasit neuvotonna
kai vuotta jo viisisataa.
Elon almuna riemun tilkka
oli ärsytys vain, labyrintin mies.

II.

Pois toivotko, sielu, pois auringon valoon.
Ah, et valon lempeetä rauhaa sa tapaa:
et itsestäs ole koskaan vapaa,
kunis painunut oot Manan tummaan taloon.

Tien löysi jo myrkky sun sydämeesi,
mi koskaan ei orjuuttas anteeks anna:
Kain-merkkisi peitä tai julki kannan,
sydän tyytyis ei, kunis askeleesi

turun ääreen ohjais, sun maahan heittäis,
ja ystäväs saapuis ja houkat ja portot
ja säästäen säälinsä sala-kortot
sun päällesi sylkis, sun rapaan peittäis.

KATKELMA LAPIN LAULUSTA.

(Vanha Kehno laulaa:)

Työ tuhma, tehty mun nimissäni,
nyt liki taivaita ilkkuu, luihkaa:
nyt mitä, Lappi, sa laulelet,
mitä mieltii aivos, mitä syömes suihkaa?

Voi, vihaa suihka ei sydän suuri,
voi, sotaa aivot ei ajattele;
maa rauhan on Lappi ja lemmen maa,
sen suonet muuta ei suihkaele.

Vain yksi jäljellä kotiperu
sill' on: uni, ruokkima haave-hauteen.
Se saamiks saamin viel' ilmaisi,
jot' en vuoteen nähnyt mä kymmenkauteen.

Niin, uni! Ja unessa viisastuihan
mies muinen, — mut on jo sekin toista:
se on helmi, sioille heitetty,
siit' älyä ei sian silmään loista.

Yhä sokeemmaksi se tuhraa tursaan,
yhä pöhöttää totinaaman pahan,
ja joi'ut maineiksi joutilaan
se hautoo höyryissä mäskimahan.

Pää unta kestää, ei järkivähää,
se siell' on viisainta kokemusta.
Laps' sietää torttua, vitsaa ei,
— se siellä kuria, kasvatusta.

— Sä synny poikana pomo-lapin,
sä kehtoon vierähdä kansalliseen:
oot maasi ihme ja ihastus,
jo kehtos kuulet sen ehtimiseen;

ens' aivastuksesi kirjaan viedään,
kun hampaan saat, olet satuprinssi,
kun parut, huolesta tummenee
joka setäs, tätisi silmälinssi;

imet hunajata — niin, ime, ime! —
vaan siihen totut sä iäkseksi:
kunis Ruotsin punsseihin rupeat,
on tutti uskosi, autuutesi.

Kun koulukirjoista luet kerran:
»myös lappi petulla muinen eli,
— jos selvän rukiin sai syödäkseen,
voi pahoin siitä, niin oudosteli»,

niin pahoin voit sinä lukemastas:
sä sian ruuaksi tiedät rukiin,
— sun kaakkus vehnää on Venäjän,
ruis tuskin piiiolla menee mukiin.

Sa katsot valkoista hipiääsi
ja kirjas tietoa tutkit kummaa:
es'isäis ollehen sanotaan
kotakansaa huolesta, savusta tummaa;

— sa rotus uskoisit uljaammaksi,
sukujuures taatummin arvoisikses,
— kuin sinut voikaan ne versoa,
kuin sopii nuo esivanhemmikses? —

Niin elät kuitenkin kaikitenkin,
kuin oisi suurempi syntyperäs:
se usko ainoa uskos on,
se elinhermos, se silmäteräs;

niin kasvat onnesi kantamoinen,
et koskaan varvasta kiveen loukkaa:
hyvin sahviaaneilla suojellaan
kesin, talvin jalkaasi rotusoukkaa;

naiskädet vaalivat, vartioivat
sua puntarpäästä niin harmaapääksi,
sinut »maasi toivoksi» ristitään,
(kun synnyit kansasi syöttilääksi).

Voit joskus unta sä nähdä pahaa,
es'isäis kauhuista erämailla,
koet joskus kauhua itsekin,
kun kuppaa sääski sua lemmon lailla,

ja itkunvärveeseen suusi vääntyy,
— vaan koht' on lääkitty vaivas, vamma,
sun luonas piikoja parveilee,
sun peittää suudelmin pappas, mamma.

Sa tarhakukkana kasvat, luoksut,
on sulle viima ja nälkä vieras,
— vaan sielus saa vian, sattumoin
jos nurmiheinä sua varteen hieras.

On tarkoin aidattu elos tanhut,
ties selvä kehdosta hautaan asti,
— et eksy tuiskuihin tunturein,
teet varmaa taivalta vakavasti,

et koskaan tarhasta metsiin kaipaa,
vaan kilpaan valon ja valistuksen
jo lasna syhyy sun sielusi,
— suku takaa kilvalles kruunauksen.

Tien kodin helmasta koulun helmaan
käyt nauha kaulassa, karitsainen,
käyt kaulanauhassa kulkunen,
ja siinä helinä hopeainen:

»näin astuu kauniisti karitsainen,
maan armaan toivo ja taivaan lempi:
ja taivas mulle on matkanpää,
maan onni määräni läheisempi».

Maas isäin silmiä palvelemaan
hyvin kyllä taivutkin, tuota pikaa:
et ole hurtta, et aitomus,
ja ryhdissäsi ei mitään vikaa;

vaan maasi äidit voi kaunaa kantaa,
kun porsaanrei'istä käymään opit,
kun tieltä tarhoihin pujahdat
ja ainoot mansikat suuhus nopit;

(ne sulle kasvoihan, sepä tietty,
vaan vaimoin tapa on kaunaa kantaa:
sua mansikoilleen he haluais,
vaan niit' ei lahjaksi tahtois antaa).

Niin, lemmen opit sa opin tiellä,
kun vielä märkä oot korvais takaa,
se ensi oppis, se viimeinen,
pian sielus siinä iki-untaan makaa;

niin, lemmen opit, jos muut' et mitään,
sulotemput taitavat lemmenhovin:
jos äly sinuun ei suostukaan,
on sulle onnetar aulis kovin;

sinut jälleen onnetar kätilöipi,
taas kapaloi sinut eloon uuteen,
sinut uskoo käsiin maas tylärten,
— sa uskot vain osas sankaruuteen;

suku-uskos säilyy, jos muu ei mikään,
jos onnen poutaan älys oraat kuolee,
jos kultavuoria viisauden
pääs aset turhaan, iki-turhaan vuolee.

Ja pyöreäksi käy pieni pääsi,
ja pieni viisautes pyöristäytyy:
»kun maani pappoja pokkaa vain,
mun näenhän hyvin käydä täytyy;

ja ma pokkaan kyllä, — kun muut' en mahda,
ja mun hyvin käy, — kun ei taida toisin»;
ja porras portaalta ylenet,
oi pokko, tunnuksin miehenmoisin.

Niin, tunnuksesi — sun uskos sukuus,
ja kannuksesi — oman nimes kaiku:
ne kilpa-askeles keventää,
sun mieltäs nostaa kuin uhrihaiku;

— tuo uskos, josta et kilvoitellut,
tuo nimes, sattumakaupoin saatu,
jalo kannus, syntymäll' ansaittu,
— kas siinä sankarilahjais laatu.

Ain' auttaa Jumala herrasmiestä!?
— sen kuulit kehtoos, sen itse koel,
kun herrasmiehenä unohdat
es'isäis kotain nälät, karstat, noet,

kun koulus käyneenä teikaroiden
kivikatua mittaat maas »residenssin»:
niin, joutohetkinäs saavutat
elontyöhös korkeimman »kompetenssin».

Sä löytään parkettileijonaksi,
ja tieltä lemmen ja tanssimisen
näät etees aukeevan piankin,
min mielit vain, uran kansallisen;

niin, kansallisen, Lapin-kansallisen:
mi kunniata ja rahaa takaa,
mi maksaa syöminkis, juominkis,
pääs tyhjän pääomast' osingot jakaa.

Ja kun karkeloinut oot kyllältäsi,
maan toivontähtenä tuikahdellen,
suurtöiden urille uhraudut,
(— vain maasi pienuutta valitellen),

tyyssijas, sielusi painopisteen
pois humusta tanssisalien siirrät:
saman viivan kodista kapakkaan
työtuntis tullen joka päivä piirrät;

käyt tuuma tuumalta uras uljaan,
kun kiviä astut — et toki multaa —
myös aatos päässäsi astelee:
»viel' oisko kyllältä Lapissa kultaa?»

Niin, pyöröss' astuvi aatoksesi,
kun ruhos kasvaa ja pyöristäytyy:
»kun kultaa kyllin mä kokoon saan,
niin kumartaa mua kansan täytyy».

Ja kertomuksesta koulukirjas
sa muistat hulluutta muinaislapin,
joka kultarannoilla jokien
vain kalaa pyys, eli nipin-napin,

vaan lapsirääsyin vain huviksensa
joen kultahietaa soi käsin kaivaa,
— niin, selvään saamista nähdä saa:
kun aju nukkuu, näkee ruumis vaivaa.

Vaan sinä, — tompelin pojanpoika —
sa kullanhuuhtonnan taidat tarkoin,
vaikk' ethän usein maas jokia nää
ja kaupungistasi lähdet arkoin:

vain papereilla sa huuhdot kultaa,
vain niitä täyttelet, niitä sakkaat
ja niillä itseäs ikuistat
ja niistä ruokit sa unes rakkaat;

näät unta siitä, mill' lasna leikki
isoisäs, laulaissa suven laineen,
sä miesnä siitä päämääräs teet,
sä sillä itselles leikit maineen.

Ja tarkoin tuiskuilta tuntureiden
sä nenäs suojaat ja kitas, nielus,
vaan kultavihmassa tuiskuaa
pian umpipäihinsä uljas sielus;

vain salasyntejä sielus hautoo,
vaan yö se peittää sun tursaan-polkus,
ja päivin jälleen oot miesten mies,
ja kansas kuva on tyyni kulkus:

kun ulkomaisessa peskiss' astut
ja silkinkiiltävin tornilakein
ja hevonnahkaisin kallokkain
ja porsaannaamalla hymy makein,

ja salkku turpea kainalossa
ja siinä kansasi tulevaisuus
— pääseita ilmetty, Beive oot,
kai lihaksi tullut uus-lappalaisuus!

Sua »tirehtööriksi» tittelöidään,
työs: koota työttäsi voitot, korot,
ja maasi miehiltä huuhtomoos
salakähmää suoltaa rahat, konnut, porot,

ja voimavaunuissa ryntäin rohkein
sukus ylevyyttä ja kunniata
ja arvonimeäs edustain
pääst' ajaa päähän avoin voiton rata.

Vaan sattui, sattuipa seidallekin
paha päivä joskus ja kuuma olo,
hikihetki katveessa Lapin yön,
pojan laihan kourissa leikki nolo:

kun saituriksi sen saami keksi,
sen pahoin peijaavan häntä luuli,
— pois siltä kielsi hän kolehdit,
jopa kimppuun kävi kuin tundran tuuli,

sen kaasi kallio-alustaltaan,
suin-päin sen tanteren puoleen heitti,
kovin hautoi hartialihat sen
ja solvauksin polon juipin peitti.

Ja samoin sulle, uus seita, samoin
voi tunti sattua tuimanlainen,
ja elos hetkeksi hämmentää
voi murhenäytelmä kotimainen:

kun maasi miehiä nypit liioin
ja liioin luottoos ja nimees luotit,
— vaan miehet nousevat närkeästyin
ja tuimat heillä on virren nuotit,

ja he kysyy sulta sun kunniatas
ja mitä korska sa tavoittelit,
ja papereistasi tiedustaa,
mitk' ovat taitonas taikapelit,

mik' onnes syy, mikä parhain arpas,
kun maalle muulle on arpa nurja,
— ja he huutaa: »veijari huikea!»
ja huutaa: »tunnoton, juuttaan turja!»

Ja pätö syypä on suuren huutoon:
nimiriimuja muiden sa omin päisi
ja muiden kassoja käyttelit,
ne ettei homehtumahan jäisi,

(ja vanhaa tapaa sa muistit hyvää:
ken venheen tarvitsi joen poikki,
omin päin sen lainasi mistä voi,
ja tyytyväisnä sill' yli soikki);

lait omat käytit ja kurssit omat,
pääomas kasvua jouduttaakses,
(ja muistit: määrääs jos aiot sa,
muut kumoon aja, älä katso taakses!).

Kas siinä syytä on tompeleiden
kovin sinuun kauhtua, hermostua,
sua syntipukkina kovistaa,
jopa kimppuus käydä ja lyödä sua —.

Vaan väleen seidalle saami leppyi
ja kutsui jälleen sen kunniaansa
ja rasvoin voiti ja hautoi sen,
taas luotti lasna jo luottamaansa;

ja väleen luottavat sinuun jälleen
sun lähimäisesi, koko kansas,
kun näytät valkeina paperis,
kun hetkeks syrjään viet verkkos, ansas,

ja hetken teettelet katumusta
ja kääntymystäkin kummittelet,
luot nahkas, uudeksi sukeat,
tai hetken pillojas piileskelet:

niin sinuun onnetar suostuu jälleen,
voit pian heilua profeettana
työn kotimaisen, työn tuottavan,
työn-aatteen kansalliskaitsijana,

lyöt pystyyn yhtiöt, toiminimet,
ja henkes tulkeiksi lehdet pestaat,
ja »koko kansaasi» vetoat
ja julki juhlit sen kera ja kestaat.

Ja hyvä nimes sua varjoo jälleen,
ja osaat välttää jo kuperkeikkaa,
— ja silti kaakusta kansasi
kätes varma vahvimman viilun leikkaa;

niin edelleen elät kunniassa,
— jos ehk'et liialla kunnialla,
— jos ehk' on kunnias luonutkin
sukus suuri, nukkuva nurmen alla;

ja kuolet tyynesti, — jos sa kuolet —:
pääs painat vasten täpötäyttä vatsaas;
ja kuvan porhosta Lapinmaan
yl' aikain näyttää sun hautapatsaas.

— — — — —
1915.

GERMAANISTA LYRIIKKAA

ILONPÄIVÄ.

(Otto Ernst.)

Niin, piipun ma ostin kuin ostinkin,
savipiipun oikean, hei!
Niin, armas, taloussääntömme
ja järkeni hiisi vei!

Hehee, savipiipun muhkean
minä ostin kuin ostinkin;
sopis suuhun se sokeriparoonin,
sen Hollannin Mynheerin!

Niin, naura, vaimo, sa nauraa saat,
— mikä oonkaan ma piippumies;
mut iloissaan mitä muutakaan
osas tehdä, taivas ties!

Niin päähäni nous ilo, jälleen kun
poju kultamme terve on.
Ja ain' ostanhan jotain, — mitä vain —,
kun on mieleni murheeton.

Ja kun murheetta oon, minä tuhlaan näin,
kevytmielistä kai se lie.
Vaan sellaisna synnyin ja kuolen myös
ja on sellainen eloni tie.

Kas niin: siks ostinhan piipunkin.
Se on muhkea, myönnähän!
Tosin, Herra nähköön, veikin se,
vei markan pyöreän!

Niin kädessä piippu ma kuljeksin
ja hyräilin vain — hui-hai!
Ne töllötti, tyrkki toisiaan
ja irvisti: »hullu kai!»

Ja vapaus sullakin, armaani,
on samoin arvelemaan.
Poju, tahdotko piippuni hienon lään?
Ota, lyö se lattiaan!

ISÄN VIULU.

(Otto Ernst.)

Taas salaa poskeen painan
ma viulun rakkahan,
ja kielten yli jousta
vain salaa kuljetan:

Jo vaalein tyttäreni
käy tanssiaskelin,
ja tummin mukaan laulaa
jo äänin helkkyvin.

Ja nuorin nukkeansa
se tuudittaa: tu-tuu!
Suursilmä poikaseni
vait' yksin uneksuu.

Hän pihan piilipuuta,
vanhusta katselee.
Sen latvassa jo untaan
kai tuuli tuutinee?

Kai, poikaseni, kuulet
tään soiton tuulispäät?
Kai, poikaseni, siinä
sa rusopilvet näät?

Mun poikanani oothan
sa poika kuninkaan!
Sa aamun purppurassa
oot prinssi kaukomaan.

Ja linna merta liki
siell' uljas mulla on,
— ja tervehdyst' on sieltä
tää tenho soittelon.

KAUPUNKI.

(Jacob Tegengren.)

Sua vihaan niinkuin verenimijää,
sua ikinälkäistä, sua petollista,
jok' uhriesi sydämiä syöt
ja heidän vertaan juot ja kyyneleitään.
Sua vihaan — valheen vaippa vainen jää
jällelle loistoistasi kalleimmista.
Ain' äänes huutaa, huumaa, päivät, yöt,
ja vankis hourein hiipii kauhun-teitään.

Et nuku konsaan. Suonin kuumeisin
elämä villi kiehuu sisälläsi,
ei konsaan uhris sulta rauhaa saa,
ne rientää, raataa — vaan ne hautaan halaa.
Ain' oot sä tyytymätön kuitenkin:
ain' uutten uhrein himo syömässäsi.
Et konsaan kyllin polttopuuta saa,
— sun liedessäs vain ihmissielut palaa.

Sä vilpin pesä, aina paisut vain,
— min kalpeammiks orjalaumas saavat,
sen upeammin itse rehoitat —
sua ruokkii päivä päivält' ihmishiki.
Ei konsaan seiso grottemylly lain:
sen uhrit, verens' antain, auki haavat,
sen kitaan ahmivaiseen hukkuvat,
— se kaiken murskaa, syö, mi saapuu liki.

Suurkaupunki, mi maneetti sä liet:
mi taikavoima vetää uumeniisi,
mi mahti sinne imee, vangitsee,
mi hornan lumo huumaa, sitoo sielut!
Maan lasten — rikkaan, köyhän — kiertyy tiet
sun luo — he luottaa onnen-lupauksiisi,
lumeistas silmät heiltä huikenee,
— ei nää he, ett' on auki hautain nielut.

Pois auran kurjest' otat ihmiset,
viet tupain rauhan, taivaan valon heiltä,
viet suorat tavat, luonnon puhtahan,
ja annat tuskan, hädän, alennuksen.
Yön merenä sä ylleen aaltoilet,
vain vainaat rantaan kannat kuohuis tieltä.
Heit' ajat lailla pedon raivoisan
ja vihdoin uuvutat luo kuolon uksen.

Kuink' usein huudon hurjan kuulla sain
päin taivaita öin kirpoavan maasta,
pesistä tuskain, teiltä kurjuuden,
yön lasten, eksyneitten orpoin luota.
— Niin parkuu tuomittujen parvi vain,
vihasta kuohuin kostonhimokkaasta.
Ah, kuolinhuuto surun lapsien,
joit' aamunkoi ei enää konsaan vuota!

Suurkaupunki, sua opin vihaamaan,
sua porttoa, sua noitaa tunnotonta.
Sua vihaan ma, kun sinussa ma näin
vain vampyyrin, mi uhrejansa vainoo.
— Pois luotas, luonnon helmaan rauhaisaan,
nyt tieni kääntyy käymään päivää monta.
Ma sielunsairaaks, sielunorvoks jäin,
kun kivimuuris kotini ol' ainoo.

KUOLLUT MAA.

Legenda.

(Carl Spitteler.)

Kovin taivaan portteja kolkutetaan:
tuloss' enkeliparvi on ratsuillaan,
ulos vaativi vartioita.
»Mitä nyt, pyhät veljet?» — »Riemuitkaat!
Ilon meille salli jo vanha Maa!
Sitä, soittaja, kaikille soita!»

Ja kun portit heille aukeevat,
joka suuntaan nostaa he pasuunat
ja puhuu täysin palkein:
»Hoi, kansat, hohoi, hallelujaa!
Hoi, kuulemaan ilosanomaa,
heti, juhlavaattein valkein!

Mit' oomme kiihkeimmin rukoillut,
kukin kaihonnut, tuskin uskonut,
todeks saanut on armosta Herran:
Maan päältä me riennämme riemuiten,
meno väsähti jo veritähden sen,
elo tuikahti viimeisen kerran!»

Ovet, ikkunat oitis auotut on,
kaikk' autuaat saa joukkohon,
ja ratsuin tai jaloin paljain
maapalloa kohti vaikenevaa
kera pillien, rumpuin he painaltaa,
kera soittojen, naurujen, naljain.

Vaan saatossa tähtien välkkyvään
Maa-vainaan kurjan kun kohtas he näin
sumuss' uivana, hiiltyneenä,
jopa pillien piipatus tyrehtyi,
syvä surku jo nousi, jo hämärtyi
joka silmä kyyneleenä.

Ja hiljaa hiipi he varpaillaan
liki jättiläishautaa, alhoa maan,
ja kuiski kauhuin ja kammoin
suvust' edesmenneestä ihmisten,
sen taistoista, tuskista, turmasta sen,
ja onnesta, olleesta ammoin.

Ja he sovitusalttarin rakensivat,
sen äärellä messuten lauloivat
papit turman valitusta,
requiem aeternam soi huuliltaan,
kun vihkivesin he pirskoitti maan,
pyys taivaan siunausta.

Ja Siunaus maan yli leijasikin,
Pyhä vesi se pyrki peltoihin,
— vaan nähkääs, nähkääs tuota!
Pyhä vesi miks arkana kiertää vain,
— ja Siunaus lentävi lepattain:
miks säikkyi se pois maan luota?

Huus Vihkivesi: »En nää mä, en nää
maan pinnalla alaa pienimpää,
mit' ei kyynelin kasteltu oisi!»
Ja Siunaus: »Paikkaa mä löydä en,
miss' ei muisto asuisi murhien,
mit' ei kirous vartioisi!»

SYDÄNYÖN LAPSI.

(J. J. Wecksell.)

Miks synkeä lapsi mä synnyinkin,
laps sydänyön, sydänvaivan?
Minut Luojani loi elon kuohuihin
kuin hauraan kaarnalaivan.

Ah, onnen ma sain ja ma tuhlasin sen,
ja Herran mä hellytin rukoillen:

Isä, kylmenin sulle!

Nyt kostat sa mulle:

maan kylmän et rauhaa
suo ahdistetulle!

Isä, mulle armos suo,

Isä, yöhöni valos luo,

vuoks poikasi Kristuksen,

vuoks poikasi Kristuksen!

Mua helvetin valtaan et jättää voi,
kuin kietookin se nyt mua.
Omaks saatanan et mua pettää voi —
verilunnahas sitoo sua.
En vihassas, Pyhä, Vanhurskas,
ukonjylyss' en nää koko suuruuttas:
sua on kointähden palo,
sua päivänsalo
ja kasteisen aamun lempeä valo!
Isä, mulle armos suo,
Isä, yöhöni valos luo,
vuoks poikasi Kristuksen,
vuoks poikasi Kristuksen!

AADAMIN LEPO.

(Carl Spitteler.)

Taas turhaan Aadam käden kiivaan iskenyt
on porttiin Eedenin, ja maita harhaa nyt.
Ei vaimon itku, valitus ei lasten
pidättää häntä lepoon yhteen kohti saata.
Kuin varmaa asuinpaikkaa välttäis vartavasten
hän eespäin rientää pitkin, poikin maata.

Niin kerran päiväll', levätessä Aadamin,
rukoili Eeva Herraa uhrein palavin:
»Noin suitsee uhrini sun puolees, Ylin.
Ma kurja milloin kodin löynnen, rauhan sylin?
Talossa taivaan kahlett' eikö mitään,
mi estäis puolisoni riennot länteen, itään?»

Tään kuuli Herra, nosti käden tulisen
ja Eevan esikoiseen sytti kuumehen.
Ei pappi paranna, ei lääke eloon auta,
ja viikon päästä kedolla jo kaartuu hauta.

Ja Aadam surren alkaa vaellustaan jatkaa,
vaan salaa ympyräksi kiertää jalat matkaa.
Vast' ääreen haudan kierrostaan hän pysähtää,
luo toisen haudan, kodin tekee, sekä lepoon jää.

IKEEN ALLA.

(Hamsun.)

Sanot: Jumala hyvyys on.
Minä luotunsa oon, — ma vastaan —,
ja hän mulle on armoton.

Sanot: kaiken tietää hän.
Mua vihansa silti vainoo
läpi karvaan elämän.

Ajan lyhven hältä sain,
ja kun syömeni sykkivä taukoo,
se tuntee tuskan vain.

— — —

Sanot, julistat: Jumala on . .

HYMNI.

(Novalis.)

Ei moni tiedä
salaisuutta rakkauden,
tunne janoa ikuista
ja nälkää sammumatonta.
Pyhä ehtoollinen
ei arkimielelle
syvyyttänsä avaa.
Mutta ken kerran
hehkusta armasten huulten imi
hengitystä elämän,
keltä pyhä tuli
värinäksi aallon sulas sydämen,
kenen silmä aukes
tuntemahan taivaan
syvyyttä tutkimatonta,

saa syödä jumal-ruumista
ja jumal-verta juoda
iäti.

Ken lihallisen ruumiin
tajus jalon arvon?
Ken voinee sanoa,
ett' ymmärtää hän veren?

— Vain *yhtä* ruumista
on kerran kaikki,
autuutehen aallot
taivaallisen veren
keinuttavat ihmisparin silloin.
Oi jospa maailman meri
jo punertuisi
ja kivi lihalliseen, tuoksuvaan
sulais elämään!
Ei ateria kallis pääty koskaan,
ei rakkaus kylläiseksi saa;
ei kyllin syvään, kyllin läheltä
se autuuttaan voi omistaa.
Ain' hellemmiks saa huulet
ja siirtävät nautinnon
yhä syvemmä sydämeen.
Kuuma nautinnon väristys
käy sielun läpi,
sydän isoo, janoo

aina enemmän:
niin kautta ikuisuutten
jatkuu atrie rakkauden.
Jos kerran vain
sitä saituri maistoi,
hän kaiken jätti
ja viereemme istuutui
ääreen kaipuun pöydän,
mi ei koskaan tyhjene.
Hän rakkauden
ylivuotavaks tuntee
ja nauttii ylistäin
verta ja ruumista.

POISSA KOTOA.

(Adolf Bartels.)

Jo kotiin vaiti palaisin
enk' enää kulkis pois.
Taas nähdä tanhut rakkahin,
miss' elin lasna, mielen' ois.
Puutarhaan isän tulla
taas kera kevään mulla
ois kaipuu — ah, jos päästä vois!

Eess' ikkunani seisoo puu,
jo aikaa alaston.
Se muurein väliin piiloutuu
valosta taivaan, auringon.
Puu pian kaadetahan,
ma pian kuihtumahan
jään yksin tänne, juureton.

HAUTAKIRJOITUS.

(Jacob Frese.)

Maaemon rintaa painaa hän vielä kuoltuaan,
hän, jota kohdust' äidin se holhos poikanansa:
niin ylpeänä vaikka hän polki emoaan,
sen hoiviin vei hän luunsa, silt' etsi lepoansa.
Niin kuuliaisna poika se painui rintaan maan,
niin rakkaana niel' emo rakkaimpansa.

TUNNUSLAUSEITA

TUNNUSLAUSEITA.

Non multa — se on lyriikan tunnus. Lyriikka antaa vain sytykkeen lukijan mielikuivukselle, eikä jäsentele sitä maailmaa, mistä se on kajastusta.

*

On kunniallisempaa, että mies kasvaa kuolemansa jälkeen, kuin että hän etukäteen elää sen suuruutensa varoin, jota ei tule.

*

Parempi jäädä aikansa velkojaksi kuin velalliseksi, joka vaivoin maksaa edes korkonsa.

*

Sanomalehtimies — ammattivalehtelija.

*

Ainoa pahe: heikkous.

*

Onneni, ylpeyteni, elämänuskallukseni on: tehdä omasta minuudestani se, minkä siitä puhtaalla tahdolla voi tehdä.

*

Itseinhoni antoi minulle kerran nimen »yksinäisyyden monomaani». Yhä minulla on ajoittain monomaniana inhota itseäni.

*

Minun sieluni ja ruumiini eivät elä koskaan minkäänlaisessa avioerossa, kuten monien. Päinvastoin: ne syleilevät toisiaan ainaisessa avioyhteydessä, niin että ainakin minun tuntuani väittää niiden olevan yhtä.

*

Olen elänyt kuoleman uhalla. Voin kuolla elämän uhalla.

*

Minä en ole mikään »synnynnäinen runoilija», en mikään »runoilija Luonnon armosta». Luonto ei ole armahtanut minua syntymässä, Luonto ei ole lahjoittanut minulle muuta kuin — oman luontoni. Olen vain runoilija — luontoni *pakosta*.

*

Taiteellinen tuotantoni on minun oman minuuteni rakentamisen historiaa.

Runoudella, joka ei sisimmältään ole sellaista minuuden rakennushistoriaa, ei ole minulle mitään lopullista arvoa.

*

Helmiina! Sinä nureksit minun vaikenemistani. Voi Helmiina! sillä kuinkasta minä taitaisin nostaa purjettani siellä, missä en koskaan arvaa, miltä ilmansuunnalta seuraavana hetkenä tuulee? Eihän minulla tässäkään ole muuta kuin — istua ja hengittää.

*

Helmiina! Sinusta täytyy aina ottaa — keski-
proportsionaali!

*

Aina hiukan vähemmän paavillinen kuin
paavi itse!

*

Sä itse ole lauluistasi kaunein,
runoistas kaikist' ole ainokaisin —!

*

»Vapaamielinen» teologia näyttää pitävän huolenaan enemmän maailmankatsomuksensa moderniseeraamista kuin uskonnon auktoriteetin tukemista. (*Kailan* dogmatiikka, *Virkkusen* vesivelli. — Ja *Mömmö*: oikeata vatsanpohjamämiä!)

Siitä sen puolinaisuus, »välivärisyys», vanhan jyrkkäpiirteisen ja patriarkkaalisen uskonnon rinnalla.

*

Suuret jumalanmiehet ovat yksinäisyydessään surullisia: A. de Vignyn *Moïse*, Carduccin *Luther*, *Victor Hugo* (*Tristesse d'Olympe*). Ei suurten tekojen tyydytys, ei kansojen kiitollisuus, ei maine

paina vaa'assa silloin kun yksinäisyys astuu miehen ja muun ihmiskunnan väliin.

*

Työtä voin tehdä terveydekseni, ja millaista tahansa, välittämättä suuria sen tuloksista, sen suomista eduista. Mutta jos saan synnytytyksi yhden ikuisen runon, niin elämäni vaiva on korvattu. Silloin tulee *kaikella* työlläni olemaan välillinen tarkoituksensa, ja elämälläni on positiivinen tulos, tulos, joka ei vaadi liikaa tilaa maailmojen ja aikojen kaikkeudessa, mutta hiljaisesti ja ylpeästi kantaa ajasta aikaan näkyvissä kohdaloani, joka on yhden täysin onnellisen hetkensä takia poikkeuksellinen ihmiskohtaloitten joukossa.

*

Te vaaditte minulta tuhoavan monia pikkuihyeitänne päästäksenne sen ainokaisen hyveen läheisyydestä, mikä minulla on, mutta teillä ei, ia mitä te siis ette siedä: itseiden hyveen.

*

Muutamat ihmiset ovat aina juoksevassa tilassa — ripulilla. He eivät koskaan ehdi su-

lattamaan ravinnokseen sitä, mitä sisäänsä suoltavat. Heidän ruokahalunsa elämään on ahneutta, jonka tuloksena on — vetelä vatsa. Heillä on aina auki suu — ja eräs toinen läpi.

*

Puhdas sydän ei lepy koskaan.

*

Kuivakin puu palaa yksinään pesässä hie-
man kitumalla.

*

Minulle ei mikään ole liian myöhäistä: siinä
vakituinen lohdutukseni.

Ja toinen: kun ei takanapäin ole mitään voit-
toja, ovat kaikki voitot edessäpäin.

*

Ei kaikki hedelmällisyys ole ilahduttava —
ei ainakaan se, joka on kuin sontimista.

*

Kulttuuri on ainoa leppymätön.

*

Traagillisinta on, kun nuoren sydämen täytyy tyytyä unen lohdutukseen.

*

»Minunko syyni on, jos putoaa katolta tiilikivi päähäni?» — Voi Helmiina! sillä elämä ei anna meille anteeksi meidän — onnettomuussiammekaan —.

*

Niin, kaikki tunteet ovat pian tuhkaa. — Mutta kaikki tuhka on parasta lantaa — uusille tunteillekin?

*

Minulla on yhtä suuri taipumus vihaan kuin rakkauteen. Mutta en lue omaksi syykseni, jos tämä elämä antaa enemmän polttoainetta vihaleni kuin rakkaudelleni.

*

On narrimaista olla ainokainen! On narrimaista olla tässä maailmassa ainoa, johon kaikki voivat luottaa, kun ei itse voi luottaa keneenkään yhtä varmasti!

*

Ooppera.

Armas Launis varmaan uskoo mielihyvin, että oopperan tekeminen on yhteenlaskua: hänellä on käytettävänä kaksi puolta — puolet musiikkia ja puolet runotaidetta — ja yhteenlaskun avulla hän saa näistä kahdesta taidepuolesta (tai puolitaiteesta) summaksi yhden kokonaisen taiteen — sillä: $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$.

Minusta näyttää ja kuulostaa oopperan tekeminen kuitenkin olevan selvää kertolaskua: yksi puolitaide (= sellaiseksi jäänyt kokotaiteen keskolainen yritys) kerrotaan toisella puolitaiteella, ja tulos — niin: $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$!

Kaikki sekasikiöt syntyvät kahden tai useamman murtoluvun kertomisesta keskenään.

*

Mies säästää kritiikkinsä kunkin elämän *tulo-*sten varalle, ei tuhlaa sitä kenenkään *elämän* arvostelemiseen.

*

Helmiina Rossi! Rikkaalla on varaa pitää takanaan enemmän kuin mitä hän pitää tarjolla. Olkaamme niin rikkaat, Helmiina — itsekullakin on näes vara valita itselleen *se* rikkaus.

*

Jotta elämä pysyy tasapainossaan, on siinä käytettävä eräänlaista »kaksinkertaista kirjantaptoa»: se, joka on jollekin tehnyt rikoksen, omistaa syyn — koko syyn — itselleen; ja se, joka on kärsinyt tuon rikoksen, omistaa myös koko syyn itselleen. Siten itse rikoksen rikoksellisuus palaa puhki kahden tunnontulen välissä.

*

Vain pragmaattinen totuus on hyvä. Eikä pragmaattista valhettakaan sovi aivan hylkiä.

*

Naisen *valloitus* on miehelle arvoton tarkoitukseksi — ja kuinka vastenmielisen helppo! Naisen *omistus* on arvokkain miehen tarkoituksesta.

*

Muista: *similia similibus!*

*

Sukupuolikysymykseen on vastaukseni: halveksin miestä, epäilen naista.

*

Naiskysymys.

Missä *minun* naiseni? mistä tapaan hänet näiden nais-nautain, nais-kissojen, nais-vampyyrien, nais-krokotiilien, nais-käärmeitten, nais-yökköjen, nais-kyyhkyjen ja nais-harakkain Noakin-arkista? — siinä *miehen* naiskysymys.

*

Ihmisten tunteminen ei ole aina läheskään vielä *ihmistuntemusta*. Moni, joka »ei tunne juuri ensinkään ihmisiä», voi tilaisuuden sattuessa menestyksellä kilpailla jonkun paljon ihmisiä tuntevan kanssa — ihmistuntemuksessa.

*

Nainen ei tee — hänelle *tehdään*, hänelle *tahta*uu . .

*

Viholliseni, menesty maailmassa! Maailmanmaineeseen ja menestykseen sinä kaadut varmemmin kuin jos minä virittäisin ansoja sinulle.

*

Helmiina, älä muistele enää! Ei ihmisen menneisyys ansaitse muistelemista, ja Jumalalla ei menneisyyttä ole.

*

Pääteokseni? — *Ipse ego.*

*

Rakkaus on sähköä: elämän punakirjavan myllyn jokapäiväistä käyttövoimaa.

Ystävyys on radiumia: huikean kallista, vain harvojen hallussa olevaa taivaanantia, peloittavaa selvänäköisyyttä, jolla voi katsoa ihmismikrokosmoksen läpi.

Vai tulisiko radiumkin joskus yleiseen käytäntöön —?

*

Korkein suvaitsevaisuus on halveksuntaa.

*

Kutakin asiaa on puolustettava sen keskipisteestä, jokaista henkilöä hänen sisimmän salaisuutensa kannalta. Puolustussota on tietonta periferiasta käsin. Valloita ensin asian, ihmisen viimeinen salaisuus, asetu sitten rintamaan hänen vihollisiaan vastaan!

*

Helluntaimietelmä metsässä 1917.

Kuinka onnellista osaa elämä yhäkin olla — ihmisen ulkopuolella! Ihmiseen siirtyessään ihana jumaluus Luonto alkaa vain kokeilla luonnottomimmilla itsemurhakeinoilla. Mutta ihmiskunnan ulkopuolella se elää ikuisuuttaan, elää yhtä suuripiirteisen tyynesti uuden niinkuin vanhankin ihmisväkivallan aikakaudella.

*

Oveluus ja suoruus: Ole kyllin ovela saadaksesi vietellyksi vihollisesi suoraan ja avoimeen taisteluun kanssasi.

*

Oi. — Kohtalontunnon kivettymäkö kuolemaan asti?

Ikuisestiko, sielu, saat palata Lappiin, askeettin taljoihin vetäytyneenä?

Damaskuksen tietäkö astut aina, koskaan pääsemättä perille, — voimatta poiketa syrjäteille?

Ja kohtalosi — miksei se murra sinua, vaan musertaa muut?

*

Huumori elämänkatsomuksena (Totalfølelse — Høffding): kaarisilta elämän pauhaavan Niagarin yllä, sateenkaari elämän valtameren yli. Sateenkaareissa on helein väri tummimman puhe-torvi, ja siitä syntyy ilon kajastetta.

*

Tarkoitus *voi* pyhittää keinoja ja välikappaleita. Mutta se voi myös *epäpyhittää* kunniallisiakin keinoja, hyviäkin välikappaleita.

*

Porvaristo on ikänsä kaiken suhtautunut köyhälistöön kuten äpäräpoikaansa, joka sen täytyy tunnustaa omakseen, mutta jolle se aina on osoittanut penseätä ja marisevaa mieltään. Niinpä köyhälistö tilaisuuden tullen tekeekin äpärän tekoja, s. o. kostaa. Eikä liene autettavissa se, että kostot tavallisesti kohtaavat henkilökohtaisesti syyttömiä, sekä tulevat hetkellä, jolloin porvaristonkin olisi lupa odottaa mieluummin jonkinlaista kiitosta.

21. XI. 17.

*

Sosialismillakin on porvaristonsa — ovelin, laskevin kaikesta porvaristosta: se nauttii kaik-

kia porvarillisen yhteiskunnan etuja, koko köyhälistön luottamusta ja turvaa, mutta ei asetu vastuuseen mistään, — suojaa mainiosti nahkansa joka puolelta.

21. XI. 17.

*

Isä Epiktetos! Tällä hetkellä, jolloin kavalat orjat vallitsevat yhteiskuntaa ja tahtovat valaa sen uusiin muotoihin, tällä hetkellä on jaloin lohdutus ajatella sinua, orjafilosofia (mutta ei *orjain* filosofia!) ja ajatella maailmasta kuten sinä!

»Suurlakkopäivinä» 1917.

*

Suomalainen sosialismi yhdistää itseensä saksalaisen teoreettisen yksipäisyyden sekä venäläisen eläimellisen raakuuden ja vaistojen sokeuden. Kansallisesti omaa siinä on lisäksi laskeva, julkea, raukkamainen kostonhimo, kalsea kateus. Potenseerattu sekasikiö!

*

Ihmiskunnan historian aikana on koeteltu kaikkia yhteiskunnallisia ja poliittisia »-ismejä» — yksitellen ihmiskunnan pelastavina periaatteina. Kuinka paljon on vielä kokeiltava, ennenkuin

uskalletaan yhdistää »-ismien» äärimmäisyydet
synteesiksi?

— Ja mikä olisi se synteesi?

Anarkistinen monarkismi — yksilöitten suve-
reeninen yksin- ja itsevaltiut!

XI. 17.

*

Minusta tuntuu, että runoilijan, ajattelijan, —
hengenmiehen yleensä, — tulee joko kulkea ai-
kansa edellä, luoden uutta, tai uida vastavirtaan,
— ei kulkea milloinkaan myötävirtaan *rinnan*
oman aikansa kanssa.

*

Runoilija, sinä olet syntynyt maailmaan sitä
varten, sitä varten sait elämän kipinän, jotta
maailma ja elämä saa vetää sinua aina nenästä!

*

Oletko sinä kenenkään *menneisyyden* tuomari
— edes omasi?

Kenties hiukan *tulevaisuuden* tuomari — tule-
vaisuutesi —, sikäli kuin se johtuu *nykyisyy-*
destä.

*

Kaikkina kohtalokkaina aikoina minusta tuntuu voimakkaasti siltä, kuin olisi kaikki se, mikä tulee tapahtumaan, jo tapahtunutkin; se on kohtalon, t. s. luonteenedellytysten, peruuttamattomien luonnonsuhteitten, kulloistenkin olotilojen voimakkainta tuntoa.

Niinkuin kaikki olisi jo ennakolta tapahtunut: me emme vain vielä tiedä, *mitä* kaikkea ja *miten* . .

*

Draaman ensimmäinen esittäjä on sen luoja itse: jos se on »oikea», persoonallisesti luotu draama, niin hän itse on ensimmäisenä näytellyt sen, kohtaus kohtaukselta, repliikki repliikiltä, luodessaan sitä. Hänen on itsensä täytynyt tehdä jokainen ilme, jokainen ele ja liike, ennenkuin hän voi olla tietoinen sen kelpoisuudesta näyttämötaiteilijain esitettäväksi. Ja sen ensimmäinen ja *ratkaiseva* näyttämömenestys on sen menestyksellinen syntymä tekijänsä luona.

*

Mies ja miehenalku tahtoo näyttää ennenkaikkea *vaaralliselta*. Senvuoksi hän lähimmässä tilaisuudessa, ilman sanottavaa tarvettakin, sitoo nivusilleen miekkavyön, — vaikkapa ilman miek-

kaa, — ripustaa kupeelleen revolverikotelon — tyhjiltäänkin —, ja varustautuu muuten sotaisin merkein — vaikk'ei ehkä ole syntynytäkään rintamasoturiksi —, jotta heikot sydämet hänen kohdallaan hätkähtäisivät, joko pelosta tai hurmiosta.

*

Kohtalonlapselle:

Katso aina kappaleen matkaa eteenpäin. — Tänään laulavat muut: päivä nousee, kevät koittaa! Näe sinä syksy ja tuhotulva! — Tänään vaipuvat muut maata matavien pilvien alle epätoivon jähmetykseen. Kohota sinä kohdaltasi pilvien paino ja laula uhmaten keväästä, joka kerran tulee — minulle!

*

Arvostelijain ja yleisön mielestä taiteilijat kilpailevat *keskenään*. Minun mielestäni taiteilija voi ja saa kilpailla vain *itsensä* kanssa.

*

Mies on kallio, nainen *kallioimarre*: se imartelee kalliota, jota se tietää koristavansa — ja jonka kupeelta se tietää suojaisen kasvupaikkansa löytävänsä.

*

Älä pidä itselläsi yhtään niin pyhää asiaa,
ettet kerta elämässäsi voi laskea leikkiä siitä!

*

En voi käännättää ketään, en voi todistaa
mitään totuuksia: minun sanojeni uskominen
edellyttää jo samaa uskoa, samaa uskon pohjaa,
mikä minun sanoissani piilee.

*

Naisella ei ole kohtalontuntoa; senvuoksi hän
mankuu armoa.

*

Meidän »suuret» henkilömme muuttuvat mel-
kein järjestään pelkiksi dekoratsioneiksi — missä
ovat suuret kohtalot? Kenen elämässä on sitä
yhtenäistä jännitystä, joka tuo näkyviin luonteen
suuret piirteet?

*

Ohitsekäymisen taito — kuinka vaikea se on
unhoittaa, kun sen on kerran oppinut!

*

Fysionominen mielikuviutus ohjaa meidän mieskohtaista pyrkimystämme. Kukin pitää — ainakin itsetiedottomasti — ihanteenaan sellaisen henkilön *kasvoja* ja *kasvojensävyä*, jonka kaltaiseksi itse pyrkii parhaina hetkinään. Omintakeisella miehellä on kaukainen mielikuva omista kasvoistaan, ja sitä hän tahtoo toteuttaa joka hetki. Hän pyrkii *luonteellisuuden, yksilöllisyyden* kauneuteen.

*

Hyvä runoilija tekee pian arvostelijansakin runoilijaksi — tai ainakin hyvin runolliseksi.

*

Todellinen kulttuurihistoria on useimmiten taloudellisen kurjuuden historiaa.

*

Runotekniikka ei noudata sääntöjä, vaan sääntöjen poikkeuksia.

*

Lihanhimo voi ja saa ja sen tuleekin olla hyvin voimakas; mutta jos myös yksilöllinen ylpeys on kyllin suuri, niin se hallitsee himonkin.

*

Omat, persoonalliset ajatukset eivät eksy iäksi synnyttäjänsä luota: ne palaavat takaisin lähtökohtaansa kuten heitetty bumerangi, kuten sade-pisara pilvestä mereen.

*

Vapaus on vähimmän riippuvainen yksilön suhteesta maailmaan; se on etupäässä riippuvainen hänen suhteestaan omaan itseensä.

*

Suuret miehet elättävät tuhansia ihmisiä. Mietiskelijöille he antavat ajatuksenruokaa, ja yliopistoihmisille väitöskirjanaiheita.

*

Jos vertaa venäläistä tyyppiä länsi-eurooppalaiseen (Tshehov—Hamlet), niin huomaa, että venäläinen voi säilyttää humoristisen mielen arkielämän pikku elämyksissä; mutta kun tulevat eteen suuret kohtalon käänteet, joissa kysytään luonnetta, silloin huumori jää: se ei hänellä jalostu korkeimmilleen, ei kasva persoonalliseksi, ei ota siipiinsä älyn kevyttä ilmapirtta; henkiset voimat eivät ole tasapainossa!

Venäläisessä elämässä näyttää olevan loputtomiin ilmiöitä, fenomenejä, — luonteita tuskin nimeksikään.

Venäläisessä on fyysillistä eloisuutta, — mutta henki on väljähtynyt.

*

Kuta likemmäksi ihminen pääsee sitä ihanetta, jonka hän on itselleen luonut tunnoissaan ja mielikuvituksessaan, sitä kipeämmin hän tuntee ne puutteellisuudet itsessään, pienimmätkin, jotka estävät häntä täydellisyyttä saavuttamasta.

*

Ihminen herää aamulla levottomuus sydämessään, ikäänkuin hän aavistaisi jotakin kohalokasta tänä päivänä tapahtuvan. Ja kuitenkin ei mitään tapahdu. *Tyhjyys* hänet saa levottomaksi, tyhjyys on se painajainen, joka aina vaanii ihmistä ja ajaa hänet mielettömyyksiin. Sitä paeten ihminen tekee hulluntyöt — ja myöskin kauneimmat tekonsa.

*

Jokainen taistelu, minkä yksilö omassa sydämessään ja yksinäisyydessään suorittaa, on sel-

laisenaan taistelua itse elämän puolesta ja siinä on yhteen momenttiin keskittyneenä koko se paino, joka elämän yllä lepää. Jos kukin tämän huomaisi, tajuaisi hän myöskin persoonallisen vastuunalaisuutensa koko maailmanmenosta, ikäänkuin se olisi yksistään hänen hartioillaan, joten kysymys ei ole vain hänestä yksistään, vaan itse elämän periaatteista; näin hän saisi varmaankin suuremman kestävyuden ja voiman — vaikka ehkä epätoivon voiman.

*

Kauheata on joutua jumalain vihan esineeksi; eivät he uhriaan armahda eivätkä häntä hetkeksikään rauhaan jätä. Ja moninaiset ovat heidän keinonsa, joilla he yksinäisessä pitävät hereillä muistoa siitä rikoksesta, jonka hän teki valitessaan oman polkunsa, rikoksesta, jota hän ei kuoleman uhallakaan voinut välttää!

*

Kestivätkö jumalat koskaan niitä kärsimyksiä, joita ihmiset? Ja kuitenkin he ovat muka yläpuolella meitä — ja tuomitsevat langenneita ja murtuneita.

*

Pahin mahdollisuus on aina ylivoimaisin, ellei ilmesty joku vieläkin pahempi.

*

Miehen tehtävä on hävittää ja luoda, ja nauttia siitä, — mutta ei *nautiskella*.

*

Runouden arvostelu on käsitteellistä uudelleen-runoilua.

*

Tyypillinen meikäläinen kirjallisuusarvostelija rötöstää »arvostelunsa» joko kirjailijaa varten — silloin kun se tahtoo olla mestaroiva tai »musertava» — tai kustantajaa varten — silloin kun hän kaipaa nähdä kustantajan reklaamissa vedottavan oman nimensä auktoriteettiin —; ja molemmissa tapauksissa itseään varten, — saadaakseen siinä kuvastella omaa henkeväätä miinäänsä. Yleisön valistamista hän ei ehdi ajatella.

*

Mestauspenkiltä ja jalkapuusta täytyy suomalaisen runouden nousta, kasvaakseen yli keskinertaisuuden.

*

Rakkaus antaa anteeksi kaiken, se suostuu kaikkeen, — se ei ole moraalialia. Vain *viha* tekee puhdasta, — se on rakkautta totuuteen, korkeampaan elämään.

*

Maineen kuolemattomuus:

Jos joku haluaa kuolemani jälkeen muistella minun nimeäni, niin se olkoon *hänen* ilonsa. *Minun* autuuteni on silloin levätä kammiossani.

*

Strindberg ja d'Annunzio ovat uudemman kirjallisuuden äärimmäiset vastakohtatyypit. Edellinen kirjoittaa asioita, joista ihmisen on elettävä, jälkimmäinen sanoja ja muotokaavoja. Siksi edellisen kirjallisuus on hänen persoonallisuutensa täyttämä; jälkimmäisen ei. Edellisellä on elimellistä tyyliä; jälkimmäisellä vain tyylikaavoja.

*

Vähäverinen vihaa vihataksaan, koska ei jaksa rakastaa. Terveen sydämen viha on rakkauden liekin hehkua.

*

Keskeisin elämänkysymykseni: miten kasvaa
miehenvastukseksi Pirulle.

*

Venäläisellä ei ole mitään muita orgaaneja
kuin eläimen silmät ja rasvoittunut sydän —
ja sienimäisesti versova »kuudes aisti».

*

Minulla on yksi intohimo: suora viiva.

*

Nerokkaat lapset ja monet nerokkaat sävel-
täjät ovat niinsanoen syyntakeettomia neroja:
on kuin luonnonvoima olisi ottanut asuinsijansa
suojelevilla ja ohjaavilla kyvyillä hyvin huonosti
varustettuun olioon, joka ei siis ole täysin vas-
tuullinen itsestään ja lahjoistaan.

*

Ihmissielu ei suostu lopulliseen rauhaan: väli-
rauhan se tekee — kuolemassa —, kun sen us-
kottu, sen aseenkantaja, — ruumis —, vaipuu;
mutta se on saanut syntymälahjakseen voiton
oikeuden ja velvoituksen, s. o. lupauksen elää

olemassaolon kaikki tappiot: tappioitaan etsien se voittaa kuolemankin, ja luopuu syntymälahjastaan vasta viimeksi. Eikä luovu vielä sittenkään: se ei ole koskaan voittanut viimeistä tappiotaan, — ihmissielu ei suostu milloinkaan lopulliseen rauhaan.

*

Julkisuuden mies on aina varma maalitaulu; ja jos hän on kunnan mies, niin hän pitää hyvänä niin oikean kuin vääränkin tuomion nuolet, haluamatta kostaa; mutta jos hän on heittiö, niin hän lohduttautuu sillä, että hän on marttyyri kuten kaikki julkisen elämän suuruudet: lohduttautuu sillä sen vuoksi, ettei voi tyydyttävästi kostaa maineettomalle syyttäjälleen, joka on vähäpätöinen ja kaukainen maalitaulu; hänen urotyönsä voisi epäonnistua tai jäädä huomaamatta.

*

»Virattomuudessa» ihminen kypsyy viisautensa. — Eiköhän Salomostakin vain ylellinen ajanviete, oleilu ja toimettomuus hautonut esiin hänen karmaisevaa ja humoristista sananlaskurunouttaan.

*

Älä tee säännöksesi hylkiä kaikkea n. s. klassillista. Säännöllinenkin kauneus on joskus inhimillistä — ja siinä on silloin jumalallisuudellakin realiteettia.

*

Ajatusrunoilija voi kuulua korkeimman asteen runoilijoihin; *aaterunoilija* korkeintaan lähinnä alempaan.

*

Runotar on yleensä taipuvaisempi hekumaan kuin hengen raittiuteen; senvuoksi se hedelmöityy helpommin murheesta, joka on hekumaa, kuin huumorista, joka on hengen raittiutta.

Näin on ainakin meidän leveysasteillamme. Riippuneeko tämäkin seikka sitten todella leveysasteista?

*

»Suis-je né trop tot ou trop tard?
Qu'est-ce que je fais dans ce monde?»

kysyin minäkin itseltäni Gaspard Hauserin kanssa, kun olin nuori ja kärsimätön. En kysy enää. Tunnen, että juuri *tämä* aika ja *tämä* maailma on tullut predestinoidussa järjestyksessään juuri nyt eteeni, vaatien, että minä elän sen —, vaik-

kapa vain muistellen menneitä ja suunnitellen tulevia aikoja ja maailmoita. Minun on kiltisti myönnettävä tämä hetki edellisen hetken perijäksi, — ja perintönä on minun tyytymykseni, minun alttiuteni. Ei aika jätä minua enkä minä aikaa: minulla on aikani sisässäni, josta minä kerin sitä esiin tarpeen mukaan, milloin nopeammin milloin hitaammin kuten hämähäkki verkkolankaansa. Ja se ajan lanka kehiytyy esiin juuri siinä järjestyksessä missä se syntyykin, — elämä on jokahetkistä syntymistä. — Tämä kaikki ei estä minua kuitenkaan antamasta sananvuoroa tunteelleni, joka usein valittaa sitä, etten juuri nyt ole etempänä — tai paljon taampana tästä elämästä:

»O vous tous, ma peine est profonde!
Priez pour le pauvre Gaspard!»

*

Aforismi = uusaikainen, mieskohtaiseen, sallattuun tuntoon pohjautuva sananlasku, jossa ajatus tekee pienen, mutta tiukan solmun.

*

Jokaisella on se kohtalo, minkä hän ansaitsee, minkä hän kestää, mikä on hänelle parahiksi (vai sanoisiko: *kutti* — *parahiksi* —!).

*

Jos suomalaisessa joskus on ylpeyttä, on sekin passiivista: kieltäytymistä.

*

Kaksi ominaisuutta olkoon miehellä: kainous ja ylpeys. Kaikki muu seuraa sitten itsestään, — ellei hän ole älynsä lahjoilta aivan idiootti.

*

»Att göra sig rar» — sen itsekunnioituksen oppii nousukas viimeksi.

*

Miten helppoa onkaan sanoa: ei elämä ole mitään! Niin sanoo venäläinen, joka asuu laakeassa maassa ja näkee kaikki samassa tasapinnassa. Niin sanoo halvattu, joka laski lapsenkelkassa nöpöttäen matalan kotimäkensä ja joutui kinokseen, ja istuu nyt siinä ja taivastelee, ja kun ei ole kipu eikä ole nälkä eikä sydän ehtinyt tuntea myötämäen huimausta, niin hän joutessaan antaa huultensa tehdä liikuntoharjoituksia, alkaen helpoimmasta: elämä ei ole mitään! — ja jatkaen ja päättäen sillä. — Niin ei sano tervejäseninen vuorten ja virtain maan mies, joka mittaa ja punnitsee, kumpi on suurempi

suure: painovoiman laki vai hänen uteliaisuutensa nähdä, miltä ihmisten maailma näyttää korkealta harjanteelta tai väkevän virran latvoilta katsoen, kumpi on hänelle houkuttelevampi tunne: vakaumus siitä, ettei putoa pois tasapinnaltaan, vai se huimaus, mikä käy läpi hänen päänsä ja sydämensä, kun hän kiidättää suksilla alas harjanteelta tai veneellä koskista. Hänen elämässään vaihtelee kolme momenttia: tiukka ylämäki — lepo siellä korkealla — »das wunderbare Sehnen dem Abgrund zu», jokaisen kohtalonmiehen rakkain houkutus. — Hän ei määrittele elämää, tuskin tietää sen käsitettä, hän *elää* sen.

*

Filosofia ei saa olla työtä eikä virkaa, sen pitää olla sydämen ja älyn yhteinen intohimo. Niinkuin taide.

*

Suomalaisen avut ovat läpeensä passiivisia.

*

Kaikki aine on ihanaa, sillä siitä voi synnyttää vielä ihanampaa.

*

Kaksi lääketä on ihmiselle annettu: työ ja toimettomuus. Mutta aherrus ei ole lääke.

*

Hautakirjoitus:

En jättänyt käyttämättä maailman pienintäkään pitkämielisyyden osoitusta! En tahtonut rientää sitä iloisesti yllättämään, esiintyäkseni sen toivomusten mukaisesti ja saadakseni sen säälivän hyväksymisen uurauteni palkkioksi! En joutunut pois tasapainostani, kun olin pakoitettu pitämään vakituisesti kiinteässä vireessä sen salanurpeata kärsivällisyyttä minua kohtaan! Silti juuri silloin tuntoni oli ylpein ja puhtain ja vapain. Silti — tai juuri siksi!

*

Neitseellinen koivu on lujin puulajeistamme. — Luotettavimmassa miehessäkin on jotain neitseellistä: katsannon avoin ja puhdas rauha.

*

Saman ajatuksen voi sanoa niin monella tavalla. Se on kirjallisen luomistyön suurin leivottomuus.

*

Sitä, jonka huomaan itseäni heikommaksi, rakastan hänen syvimmän alennuksensa hetkellä, vihaan silloin kun hän on antautumassa heikkoudelleen, kohtelen muulloin välinpitämättömyydellä. Voimakkaampaani rakastan sekä hänen suurimman voimansa että suurimman heikkoutensa hetkellä, vihaan kun näen hänen pieniä heikkouksiaan, en koskaan kohtele välinpitämättömyydellä.

*

Ennen puoli elämää kokonaisesti kuin koko elämä puolinaisesti! — *jokaisen* 20-vuotiaan tunnus.

*

Helmiina! Meidän on tulevaisuus, niin pitkältä kuin silmämme näkee, sillä meidän tarkoitusperämme ovat kaukaisemmat kuin muitten! Ja meidän nuoruutemme näkee vielä tuhat joulua — ja enemmän!

24. XII. 16.

SISÄLLYS.

	Siv.
Julkaisijan esipuhe	5

Selvään veteen.

✓ Ruudinhajua	13
Perisynti	25
Häkkilintu 1—2	26
Sotaliitto	28
Juhannuksen alla	30
Erämaan opetus	32
Ruustinna ja kulkuri	35
Teppo Tyhjänen	37
Kaks unta	39
Leijonamieli	40
Golgatalla	43
Pan-parka	45
Häkkilintu 3—4	46
Mutatis mutandis	49
Tapaninajoa	50
Oudot häät	53
Taikurin tupa	55
Madon matka	59
Maailman kirja	61

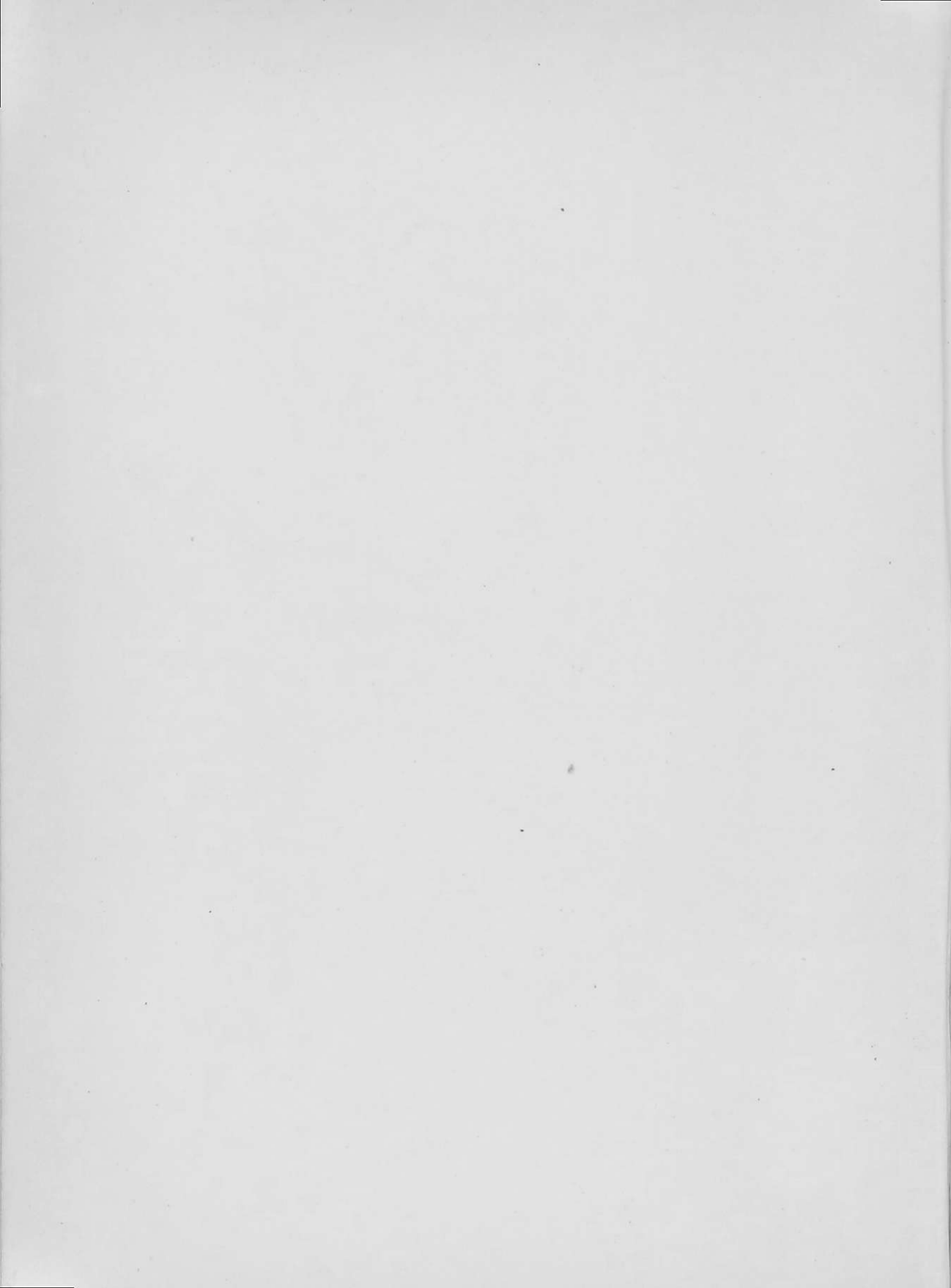
	Siv.
Walther von der Vogelweide: Ero maailmasta . . .	65
Nietzsche: Käärmeen kevät	68
Maailmansotaa	69
Viime kevät	72
Kevätitkua	75
Kuin laineet allin lasta	76
Ens ilta heinäkuun	77
Mit' itkettävää ihanuutta	79
Kahden puolen aitaa	81
Loitsu	83
Kiertokulkua	86
Tuttu kyynel	88
Musikaalisia koiria	89
Tuutulaulu lapselleni	91
Selvään veteen	92
Tepon tie	94
Aamusarastus	95
Kesäkuun laulu	97
Napue	98
Lappiin	100
Yksinvaltaan!	101
✓Nemesis	102
Sinettejä	103
Vastavirtaan	104
Tulikaste	108

Muita runoja.

Majatalo	113
Spitaali	115
»Myrskylinnun» laulajalle	117
Labyrintissä	120
Katkelma Lapin laulusta	122

	Siv.
<i>Germaanista lyriikkaa.</i>	
Ilonpäivä (Otto Ernst)	139
Isän viulu (Otto Ernst)	141
Kaupunki (Jacob Tegengren).	143
Kuollut maa (Carl Spitteler)	146
Sydänyön lapsi (J. J. Wecksell)	149
Aadamin lepo (Carl Spitteler)	151
Ikeen alla (Hamsun)	153
Hymni (Novalis)	154
Poissa kotoa (Adolf Bartels)	157
Hautakirjoitus (Jacob Frese)	158
<i>Tunnuslauseita.</i>	
Tunnuslauseita.	160

Suom. kammok. 1.

Siljo

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 9789

X

